

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak
hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari
Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek
Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a ti-
misoarai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek
és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei.
Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150
lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négy-
zetcentiméterre 6 lei, kötéseknel engedmény.

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Pentru un nou regim al muncii și pentru pace

De CAMILLE CHAUTEPS

Primul ministru al Franței.

M'am asociat din toată inima unei mari
opere reformatoare, pe cari nici nu mă gân-
desc să-o repudiez. Ca și predecesorul și ami-
cul meu Léon Blum, simt și eu și proclam ne-
cesitatea, rămânând totodată credincios față
de majoritatea politică prin care se exprimă
voința poporului, de a ține seama de legile na-
turale cari comandă viața economică și socială.

În câteva luni, am realizat o adevărată re-
voluție morală. Când lucrătorul, în loc de a fi
constrâns prin contractul individual, care nu-i
asigură, mai ales în perioadă de criză, nici li-
bertatea, nici securitatea, nici chiar uneori
demnitatea, este admis prin convenția colectivă
să discute pe un picior de egalitate condițiile
muncii sale, când el primește un salariu conve-
nabil pentru o muncă a cărei durată este limi-
tată prin lege, când el poate să se destindă în
concedii petrecute alături de familia sa, condi-
ția sa socială a fost în întregime transformată.
Reforme atât de mari, însă trebuiau în chip
fatal să ducă la mărirea sarcinilor întreprin-
derilor, iar pentru consumatori la o creștere
de prețuri pe care n-o putea compensa sau îm-
piedica decât o creștere a productivității mun-
cii. Or, în același timp, cum era deasemeni fi-
resc, aplicarea prea de tot repede a acestui nou
regim trebuia să provoace greșeli, chiar abu-
zuri, și deasemeni rezistență, să creleze neîn-
țelegeri între părțile interesate, precum și opo-
ziții cari paralizază viața uzinelor și șantiere-
lor.

A venit ora deci să muncim, în respectul
reciproc al nouilor legi, pentru normalizarea
raporturilor sociale. Va fi cea mai utilă și mai
nobilă parte a însărcinării ce-mi incumbă: ace-
ia pentru care înțeleg să mă consacru cu pasiune,
deoarece ea corespunde profund sentimentu-
lului de concordie civică, care domină concep-
ția mea asupra vieții publice.

Nădăjduiesc o sumă de rezultate fericite
și iată cari sunt motivele acestui optimism.
Când te ostenești să substitui analiza faptelor
disputelor zadarnice, constăți că organizațiile
responsabile sunt de acord asupra câtorva
principii esențiale: C. G. T.-ul recunoaște obli-
gația pentru lucrători, de a se supune în chip
disciplinat autorității legitime a șefului de
întreprindere. Din parte-i, patronatul trebuie
să admită respectul absolut și sincer al liber-
tății sindicale, trebuind, spre respectul public
la care are drept, să reclame el însuși conven-
ția sau legea binefăcătoare cari vor împiedica
față de membrii săi orice bănuială de ipocrită
violare a libertăților muncitorești.

Aceste puncte fiind admise, este imposibil
ca mediațiunea guvernului și dacă e necesar,
cea a parlamentului republican, să nu reușeas-
că a trage toate consecințele pentru instaura-
rea unui regim echitabil și fecund, unui nou
regim al muncii.

C. G. T.-ul mi-a făcut aceste înțelepte
propuneri; recunoașterea autorității legitime a
șefului de întreprindere, ca și acceptarea sanc-
țiunilor în cazul neexecutării arbitrajului, cum
și oferta generoasă de a contribui, prin muncă
suplimentară, la Casa de ajutor a vechilor luc-
rători. Deasemeni cererea atât de bine venită,
de a se face o anchetă asupra situației în-

Hogyan szervezkedjék az iparosság

Hozzászólás Reinhart Gyula nyílt leveléhez

Írta: ORÁŠ VASILE,

a Kisiparos Liga Oradea-nagyvárad fiókjának elnöke.

A kérdésben, hogy hogyan szervezked-
jék Transilvania iparossága, lapunk ál-
laspontját Reinhart Gyula emlékeztető
cikke képviselte. Távol áll azonban tőlünk
a szándék, hogy az ettől az állás-
ponttól különböző véleményt elzárjuk
lapunk olvasói elől. Ez az oka annak,
hogy bár — mint említettük —, nem
mindenben osztjuk kiváló iparostár-
sunk, Oráș állaspontját, lapunk vezető
helyén, változtatás nélkül közöljük jó-
szándékkal megírt cikkét, amelyet al-
kalmasságnak minősítünk arra, hogy hasz-
nos és termékeny vitához szolgáltasson
kiindulópontot.

Megilletődéssel és az emberi becsületnek kijáró
komoly tisztelettel figyeljük Târgumureș-Marosvá-
sárhely iparosságának több hónapos vergődését. Hét-
ről-hétre, hónapról-hónapra fel-felül bennük a két-
ség, amelyen az iparosság megszervezésének és ezen
keresztül jobb jövőjének lehetőségét megtalálják. A
kétség és a meggondoltság a becsületes szándék leg-
jobb bizonyítéka; ennek a becsületes szándéknak, en-
nek a jóakaratu meggondoltságnak szól a tisztele-
tünk.

A bajba jutott kisipar napjainkban kezd önma-
gára találni, most kezd feleszmélni, elemi erővel most
kezd megérteni, hogy csak az egységes összefogás
adhatja meg azt az erőt, amely az ellene irányuló
támadásoknak gátat tud vetni. Târgumureș-Maros-
vásárhely kisiparosai most járják anak az utnak a
kálváriáját, amelyet Oradea-Nagyvárad iparossága
alig nyolc hónappal ezelőtt már megjárt.

Ha a Târgumureș-marosvásárhelyi iparostár-
sáknak alkalmuk volt az iparosság egykori és mai
tekintélyes vezetőinek tanácsát meghallgatni, talán
nem lesz számukra értéktelen, ha meghányják-vetik
az Oradea-nagyvárad kisiparosság gyakorlati tapaszt-
alatait is. Azokat a tapasztalatokat, amelyeket mi
ugyanolyan tépelődések után szereztünk.

Nálunk is az a két kérdés élt: önálló szakmai
szervezetet alakítsunk, vagy valamelyik ókirályság-
beli országos szervezethez csatlakozzunk. Mi is éj-
fel-nappal rágódtunk ezen a kérdésen, heves és szen-
vedélyes viták előzték meg a döntést, mig nem ko-
moly és alapos meggondolás után úgy döntöttünk,
hogy a galați Kisiparos Liga itteni fiókját megha-
kitjuk. Azóta több mint nyolc hónap telt el és ez idő
alatt sem mi, sem az Oradea-nagyvárad kisiparos-
ság egy pillanatig sem bánta meg, hogy így és nem
másképpen döntött.

dusztillor francéze, anchetă în urma căreia s'ar
putea realiza o adaptare fericită a muncii la ne-
cesitățile producției.

Voi cere și confederației patronale să-mi
adreseze sugestiile sale. Voi cerceta apoi cu
obiectivitate și unele și altele, răspunzând cu
gravitate, și după deliberarea colectivă a cabi-
netului, căci socot că nu e nimic mai necesar
și mai urgent decât să muncești pentru pacea

Most nemrégén, a múlt hónapban volt a Kisipa-
ros Liga galați országos gyűlése és ekkor a kikül-
dött delegátusainak közelebből is alkalmuk nyi-
lott megnézni központunkat és ellenőrizni annak mű-
ködését. Delegátusaink — komoly, meggondolt, szé-
leslátókörű iparosok — a legjobb benyomással jöttek
haza. A központ elnöke, főtitkára, a központ többi
vezetői egyszerű kisiparosok, akik maguk is napi
gondokkal küzdenek és a kisipar minden nehézségét
és baját a saját bőrükön is érzik. Elnökünk mecha-
nikus, főtitkárunk borbélymester. Egyik se szená-
tor, vagy országgyűlési képviselő és nem is pályázik
erre. Becsületes, szakmájukat szerető és jól értő ipa-
rosok. Egyébként is semmi olyan ténykedést alkal-
muk nincs kifejténi, amely az új területek iparossá-
gának érdeke ellen volna, mert 32 fiókjuk tulajdon-
bőlsége az új területekről, Basarabiából, Bucoviná-
ból, Ardealból valók és ezek a fiókok a központot
mindenben ellenőrzik. A fiókok ez alkalommal is ha-
tározott kifejezést adtak annak a kívánságuknak,
hogy a Kisiparos Liga semmiféle pártpolitikát nem
űzhet, vagy annak szekerét nem tolhatja. A Kisipa-
ros Ligának csak egy szempontja lehet: a kisiparos-
ság érdekeinek politikamentes védelme. A központ
mostani közgyűlése alkalmával is komoly garanciák
mellett elkötelezte magát, hogy számára nem létezik
kisebbségi, vagy többségi iparos, hanem csak egyféle
tagot ismer: kisiparost. A fiókok döntő jelentősége
és fölüeny többsége, a vezetők becsületes szándéka
biztosíték arra, hogy úgy, mint ezideig, a jövőben is
a magunk sorsát a központ beleszólási joga nélkül
egyedül és kizárólag magunk intézzük. Minden he-
lyi kérdésben önállóak vagyunk a szó legteljesebb
értelmében.

Összegezzük tehát, mik voltak a Kisiparos Liga-
fiók felállításának előnyei:

1. Alig pár hét alatt az Oradea-nagyvárad ipa-
rosságnak jogi személyiséggel bíró, a hatóságok előtt
törvényes képviselést nyújtó szervezete volt. Alig
pár hét alatt, mert egy fiók felállításának és jogi sze-
mélyisége elismertetésének formalitásai jelentéktel-
lenek ahhoz a munkához és formalitásokhoz képest,
amelyeket egy önálló szerv felállítása szükségelt. Nem
egy tapasztalat mutatja, hogy évek hosszú során ke-
resztül se sikerült egyi-másik szakmának jogi szemé-
lyiségét és ezzel a törvényes keretet elnyerni.

2. Azóta nem egyszer adódott alkalom, hogy
mint országos szervezetnek egyik tagja, Oradea-
Nagyvárad iparosságának javaslata, becsületes szán-
dékú terve, vagy ötlete az országos központon ke-
resztül az ország legkülönbözőbb részein lakó iparos-
társaink, mint a bucovinai, basarabiai vagy dobro-

socială și pentru o creștere a producției.

Inchinându-mă înainte de orice înaltei am-
biții de a uni francezii în jurul ideilor necesare
salvării lor — ordine în finanțe liniște de mun-
că, activitate în producție — am convingerea
că apăr în chip util pâinea lucrătorilor, prote-
guiesc libertățile republicane, măresc în afară
prestigiul și siguranța Franței și prin toate
acestea servesc pacea.

real iparostársainkhoz eljutott, ott megértésre talált és az ország legkülönbözőbb részei siettek hasonló kicérléssel, vagy memorandummal az Oradea-nagyvárad iparosság javaslatát támogatni.

3. E komoly és nagyjelentőségű előnyök dacára a legteljesebb önállóságot és befolyásmentességet élveztük és élvezünk. Sőt, Oradea-Nagyvárad iparossága — méltányolva számbeli jelentőségét és nyugati fejlettségét — szemben a regáti iparostársainkkal, — külön, megkülönböztetett megbecsülésnek örvendő és szavának mindenkor súlya és jelentősége van. Helyi, vagy országgrészi kérdésekben pedig senkinek eszébe nem jut, hogy önállóságunkat kétségbe vonja. Mert, aki ezzel próbálkozna, az közel harminc fiók ellenállásával találja magát szembe.

Mi ma, nyolc hónap után se találjuk a legkevésbé indokoltnak, hogy Ardeal-Erdély minden városa, minden nagyobb községe külön-külön alakítsa meg önálló szervezetét. Sőt, minden városban, minden községben, minden szakma külön szindikátusba tömörüljön, hogy majd az így felállított szakmai szindikátusok egységbe olvadjanak. Ugyan mit is jelent ez? Ha figyelembe vesszük, hogy a legjobb esetben is és a hatóságok legelőzékenyebb magatartása esetén is egy-egy szakmai szindikátus felállítása egy félét, de még inkább egy egész évet vesz igénybe, ez a javaslat azt jelenti, hogy Ardeal-Erdély iparosságának mai szervezkedési készségét, harci kedvét elsorvasztják. Minden pillanat, amit az iparosság elveszt ezen a téren, — mi így látjuk, — felbecsülhetetlen kárt jelent, minden elvesztett pillanat sorának és jövőjének rovására megy. S ha már meg is lesz az egyes szakmai szindikátus, még mindig mérhetetlenül messze van, amíg ezek összefognak és egységbe olvadnak. Mi kétségbe vonjuk, hogy ez valaha is bekövetkezzék.

Targumurez-Marosvásárhely fejlett és képzett iparossága úgy fog cselekedni, ahogy a legőszintébb és legbecsületesebb érdeke ezt megkívánja. A Kisiparos Liga fiókját alkotják-e meg, vagy önálló szakmai szindikátusokat, elsősorban az ő dolguk. De, hogy nekünk igazunk van — ezt minden elfogultság nélkül — a környező helységek iparossága igazolja. Az utóbbi hónapokban egymás után alakultak meg Valea lui Mihai-Ermihályfalva, Salonta, Tileagd-Telegd, Tince, fiókjai. Mig a helybeli és már évek óta önálló jogiszemélyiséggel bíró nőiszabók szindikátusa, valamint az órák és ékszerészek szindikátusai jogi személyiségük feladása nélkül a Kisiparos Ligába beolvadtak.

Becsületbeli köteleességünknek tartottuk, hogy mindezeket a kétségek között vergődő iparostársainkkal közöljük. Az ő dolguk most, hogy melyik utat választják. Akár ezt, akár azt választják, mi mindenesetre a legteljesebb sikert kívánjuk hozzá.

Meg nem óvatolt váltó alapja nem lehet végrehajtást, vagy letiltást foganatosítani.

Egy Cluj-kolozsvári szerelési vállalat tulajdonosával szemben fennálló 135.000 leles követelése miatt a bécsi National Radiator Gesellschaft letiltást kért a vállalat azon követeléseire, melyek az egészségügyi miniszteriummal szemben fennállanak. A bécsi cég a letiltást egy beadott váltókereset alapján kérte. A Cluj-kolozsvári cég azzal védekezett, hogy végrehajtás vagy letiltás csak megóvatolt váltó esetében eszközölhető. Az ifjói törvényszék előtt folyó tárgyalásnál megálapítást nyert, hogy a bécsi cég által peresített váltó nem volt megóvatolva. Megállapította továbbá a törvényszék, hogy a váltó Bécsben és idegen nyelven lett kiállítva, a fizetés heiye Cluj-Kolozsvár és a kibocsátó National Radiator Gesellschaft aláírása alatt szerepel a Cluj-kolozsvári cégtulajdonosok aláírása, anélkül, hogy ebből a váltó elfogadásának ténye kitűnne. A törvényszék a fentiek alapján a letiltás iránti kérésnek nem adott helyet.

SZENZACIÓS TALALMÁNYOK.

„Az Ojság” című előkelő műszaki szaklap közli az alábbi szakszerű hírt az amerikai Minnesotából küldött távirati jelentés alapján:

Új találmány-bejelentések a szabadalmi hivatalnál: világító nadrággomb; naptárral és automatikus oeruzaheggyel ellátott kétáru sétat; élelmezési pénzóra rövidlátók számára; végül hajkefével, úszónadrággal és fényképezőgéppel kombinált emelőóra, kétoldalt önműködő gépjárművel ellátva.

A Timisoara-temesvári munkakamara „áldozatot is hajlandó hozni” az Iparosok Székháza tulajdonjogáért

A részvények névértékének 40—50 százalékát hajlandó volna megfizetni.

Valószínű, hogy a bíróság dönt az ügyben

Részletesen beszámoltunk a Timisoara-temesvári Iparosok Székházának ügyéről, amely a jövő hónap folyamán a bírósági fórumokat is foglalkoztatni fogja. Mint ismeretes, a helyi munkakamara a munkaügyi miniszterium rendelkezése értelmében magának követeli az Iparosok Székházát, miután annak építési költségeit négy és félmillió lejes hozzájárulással támogatta. A munkakamara az összeg erejéig betáblázta magát az épületre.

Alkalmunk volt ez ügyben beszélgetést folytatni Vulpe Istvánnal, a munkakamara elnökével, aki hivatalos ügyek elintézése érdekében a fővárosban járt. Vulpe István kijelen-

tette, hogy a munkakamara követeléséből jotányit sem engedhet, miután ilyen természetű utasítása van a minisztériumtól. Ennek ellenére nem tart kizártnak egy békés megegyezést a munkakamara és az Ipari Székház vezetői között. A munkakamara hajlandónak mutatkozik a dolgot békés megegyezés útján is likvidálni, mégpedig olyan módon, hogy az Ipari Székház részvényeit 40—50 százalékos értékben átvénné a részvényesektől. Ilyen módon a székház per nélkül menne át a munkakamara tulajdonába. Ezidőszerint azonban egyik részről sem történt közeledés és a valószínűség az, hogy az ügyet mégis a bíróság dönti el.

Géprombolással egybekötött sztrájkot rendeztek az Oradea-nagyvárad piaci szabómunkások

Az Oradea-nagyvárad piaci szabómunkások kollektívszerződése augusztus elsején lejárt. A munkások a szerződést újabb két évre akarták meghosszabbítani és egyben 50 százalékos béremelést is kértek. Az egyeztető tárgyalások nem sikerültek és így a munkaügyi inspektor a munkásoknak szabad kezet adott, akik hétfőn sztrájkba is léptek. A munkások az összes varrógépekből alkatrészeket szedtek ki, hogy a gépeken, a sztrájk tartama alatt, senki ne dolgozhasson és így a sztrájk törés ne sikerülhessen. Az alkatrészeket a szakszervezeti helyiségben helyezték el. Ertesülésünk szerint a rendőrség még nem foglalta le a törvénytellenesen leszerelt és elszállított géprészeket.

A piaci szabók sztrájkjához hétfőn este a konfekcia szabók is csatlakoztak.

Vasárnap tartja országos kongresszusát Satumare-Szatmáron a hazai élelmezési ipar

Gazdag tárgysorozat öleli fel a vendégipar, sütőipar és husipar fontos problémáit.

Zászlószentelési ünnepélyt is tartanak a Satumare-szatmári iparosnap keretében

Az élelmezési ipar Satumare-szatmári kongresszusára kibocsátott meghívó szerint a következők során zajlik le a jelentős ipari esemény:

SZOMBATON ISMERKEDESI EST.

Augusztus 28-án, szombaton este 22 órakor ismerkedési est a Polgári Társaskörben, Str. Mihai Viteazul 17. szám alatt.

ZASZLÓSZENTELESI ÜNNEPELY.

Augusztus 29-én, vasárnap d. e. 9 órakor gyűlés a Victoria kávéházban.

Majd 9 óra 50 perckor indulás a zászlóval a Victoriából a Str. Mihai Viteazulon keresztül a görög keleti ortodox templomba, onnan a görög katolikus katedrálisba, innen a római katolikus katedrálisba és onnan a református templomba. Az istentisztelet végeztével a dr. Lucaci Vasile szobornál a gyűlésezet elénekli a királyhimnuszt, utána a jelenlevőkről fénykép- és filmfelvételek készülnek.

A szobortól a menet a Dacia disztermébe vonul, ahol a katonai és polgári hatóságok, továbbá a vidéki vendégek és delegátusok üdvözlése következik. Ezután történik a szegeknek beverése és a szindikátus aranykönyvébe való bevezetés.

A KONGRESSZUS TARGYSOROZATA.

A zászlószentelési ünnepély elvégzése után d. e. 11 órakor kezdetét vesz a kongresszus az „Iparos Otthonnak” Str. Stefan cel Mare 24. sz. alatt levő disztermében, a következő tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitó.
2. A vendéglősök és kereskedők szakmai képzése. A szeszmonopol törvény. A termelők kímérései. A fogyasztási helyeken a szórakoztató kártyajátékok gyakorlása. A repülő bélyegtörvény. Adóreform.
3. A husiparos szindikátus sérelmei. Vágóhíd taxák. Ármaximálások.
4. A sütőipari szindikátus sérelmei.
5. A kiskereskedők és kisiparosok könyvvézetési kötelezettsége.
6. Az idegenforgalom és a szállodai ipar fejlesztése.

7. A falusi italmérők panaszai.

8. Az élelmezési szakmáknak a városi és megyei választásoknál való képviselése.

9. A szakmai szervezetek újjászervezése.

10. A kereskedők és iparosok nyugdíjintézete és menhelyének kérdése.

11. Kisiparosok és kereskedők hitelle.

12. Esetleges indítványok.

13. Zárszó.

BANKETT ÉS A MINTAVASAR MEGTEKINTÉSE.

Ugyansznap d. u. 14 órakor ünnepi ebéd a Dacia éttermében. Az ünnepi ebéd után, d. u. 16 órakor a kiállítás és mintavásár megtekintése.

Este 22 órakor az ifjuság táncmulatságot rendez a társaskör Str. Mihai Viteazul 17. szám alatti helyiségeiben.

Teljes vizummentességet kapnak a belgrádi mintavásár külföldi látogatói.

A belgrádi mintavásár jövő hónap közepén nyílik meg. Ez lesz az első nemzetközi mintavására Jugoszláviának. Az ottani pénzügyminiszter közös megállapodással teljes vizummentességet engedélyezett valamennyi külföldinek, aki a mintavásárt meglátogatja. A belgrádi mintavásáron Románia külön pavillonnal szerepel.

NEHEZ HELYZET.

Icegtől információt kér valaki Bicegről:

— Ajjaj, — mondja Iceg, — nagyon kellenetlen nekem ez a dolog.

— Miért?

— Ha mindent elmondok, abból is baj lesz, ha mindent elhallgatok, abból is baj lesz.

Újabb áremelkedés a fémiparban.

Bucurestiből jelentik: A nemzetközi fémiparcon, elsősorban Londonban, erős áremelkedések voltak, különösen rézben, cinben, ólomban és cinkben. Az árak megközelítik az ideai legmagasabb árakat. A gummiárak is emelkedtek, bár csekélyebb mértékben.

Szót emelt a kenyérért az országos sütőkongresszus

„Szabadítsák meg a kenyeret az illetékek tömegétől...”

A mai maximális árak mellett öt százalék a sütőiparos jövedelme, miért adóztatják akkor harminc százalék után?

A kenyérkérdésnek és a sütőiparosságnak valamennyi problémáját megvilágította a Timisoara-temesvári sütőkongresszus

Vasárnap délelőtt tíz órakor kezdette meg országos kongresszusának tanácskozásait az Ardeal-Erdély és Banat-Bánsági Sütőiparosok Szövetsége a Timisoara-temesvári iparkamara disztermében. A kongresszusra mintegy kétszázötven sütőiparos küldött érkezett az ország minden részéből. Nemcsak az okiráltságbeli sütők, hanem a fővárosiak is szép számmal voltak képviselve. A sütőipari vezetőkön kívül a munkakamara részéről Vulpe Stefan munkakamarai elnök, az ipari szindikátus részéről Kovács István elnök és Gazda József titkár, a munkafelügyelőség részéről Hanes Traian munkaügyi felügyelő jelent meg.

A vendégeket Hollinger József, a Timisoara-temesvári csoport elnöke üdvözölte, aki meleg szavak-

ban mondott köszönetet a hatóságok képviselőinek és a sajtónak megjelenésükért.

Sechei Sándor szövetségi elnök, a kongresszus elnöke nyitotta meg ezután a nagygyűlést, majd általános éljenzés közben olvasta fel a kongresszus üdvözlő táviratát Öfelségéhez, II. Carol királyhoz.

Az elnöki megnyitó után Vulpe Stefan munkakamarai elnök üdvözölte a messzi tájakról is összesereglett sütőiparosokat, kik, úgy érzi, megérdemlik a biztatást és bátorítást, mert az övék a legnehezebb ipar, mely az éjszakát nappali munka verejtékében tölti. Gazda József ipari szindikátusi titkár a szindikátusba tömörült tizenhét iparágak üdvözlését tolmácsolta.

Komoly eredményeket ért el már eddig is az országos sütőszövetség

Dascal Gyula titkár a szövetség múlt évi tevékenységének beszámolójában rámutatott a kitűzött kettős célra, mely az új területek sütőiparosait megszervezni, aztán a szervezetség erejével a sütő iparosok érdekeit megvédeni hivatott. A szövetség rövid tevékenysége óta is

Arad sütőiparosainak kérelmére eredményesen járt közbe, hogy Pecica-Pécska község kontárszervezését megszüntessék,

hogy a földmívelésügyi minisztérium enyhítse a sérelmes lisztrendeletet, azonkívül új szaklapot alapított, mely a sütőipar érdekeit védi.

Tovább folytatja harcát az élesztő olcsóbbá tétele érdekében.

Sikerült a szövetségnek kiharcolnia egy bizonylatot Timisoara-Temesvár város vezetőségétől, mely igazolja, hogy

a sütőipar csak 5 százalékos jövedelmet hoz, holott az adókvítésnél állandóan 30 százalék jövedelemmel számolnak a hivatalos közegek.

Az alapos és kimerítő titkári beszámoló után a kongresszus elnöke meleg szavakkal emlékezett meg két elhunyt sütőiparosról, Oragyeon József és Kotilla Józsefről, kiknek emlékét felállással és néma csönddel gyászolta meg a kongresszus.

„A kenyér az ország biztonsága...”

— A kenyér az ország biztonsága. A kenyérnek ott kell lennie mindenkinek asztalán és amíg az ott van, addig nyugodt és biztos az állam léte.

Ott kezdődik a nyugtalanság, hogy drága a kenyér. A francia forradalom a kenyéresboltok kifosztásával kezdődött...

Meg kell győzni az illetékeseket arról, hogy a kenyeret szabadítsák meg a felesleges illetékektől,

fel kell világosítani a közönséget, hogy nem a sütőiparosok okai a kenyér drágaságának, hanem az illetékek halmaza drágítja azt.

Az éhes ember nem ismert törvényt, azért kérjük, hogy

szabadítsák meg a kenyeret az illetékek tömegétől, szabadítsák meg a sütőiparosokat a felesleges ellenőrzőktől, a különféle közegek szeszélyeitől.

Döntsék el végre, hogy iparosok vagyunk-e vagy kereskedők? Ha kereskedők vagyunk, ne kényszerítsenek bennünket könyvek (regiszterek) vezetésére.

A hatalmas tapssal fogadott beszéd után Dascal Gyula titkár olvasta fel a panaszemlékiratot, melynek minden pontját megtárgyalta a sütőiparos kongresszus.

Megválasztották az új vezetőséget.

Ugy a titkári jelentést, mint a pénztári és ellenőri jelentéseket egyhangulag elfogadta a kongresszus és megadta a felmentvényt a tisztikarnak, majd a következőképpen alakította meg egyhangusavazattal az új tisztikart:

Costescu Grigore, Ganovici Theodor, Simionescu Ioan fővárosi sütőiparosok diszelnökök, Sechei Sándor elnök, Drasovan Petru Chuj-Kolozsvár és Cseh József Sibiu-Nagyszeben alelnökök, Tolvadian Ion, Petry István és Raum János (Arad) ellenőrök, helyetteseik Thierjung József, Thierjer János, Ardelean József. A választmány tagjai: Österreicher Ignác, Lindhauser István, Jancsó Árpád, Schembra Gyula, Takács István, Stoica Radu, Fisteia Constantin és Fischhoff I., míg póttagok: Peschan Ioan, Madel Ferenc és Arso Anghel lettek.

A választások mezejtése után megkezdődött a sütőiparosok sérelmeinek és panaszainak tárgyalása, melyről a szövetség titkársága beható munkával hatalmas emlékiratot készített és amelyet pontról-pontra vitattak meg. Az emlékiratot a fővárosi szövetséggel együtt küldöttség fogja a kormányhoz juttatni, ahová eddig is elküldik a sütőiparosság sérelmeit általában felsoroló táviratot, a kormány támogatását kérve. Az emlékirat szövegének felolvasását Sechei elnök beszéde vezette be:

Az új gabonaértékesítési törvény a drágaság legfőbb előidézője.

Igy sorra kerültek az új gabonaértékesítési törvény rendelkezései, melyek a tulajdonképpen drágaságot előidézik, mert figyelmen kívül hagyják a sütőipar reális üzemet. Sérelmes az adóztatás, mely nincs tekintettel arra, hogy a sütőiparosságnak mi a valódi jövedelme, hogy mit keres a sütőiparos a kenyéren, hanem mintegy husz-harminc százalék jövedelmet állapít meg, holott városi elemzés állapította meg hivatalosan, hogy a sütőipar jövedelme a maximált árak mellett legfeljebb öt százalék.

El kell dönteni végre, iparosa-e a sütőiparos vagy kereskedő.

Az emlékirat szerint

a sütőiparos nem kereskedő, hanem iparos, mert saját maga állítja elő az árut,

termel és ha árul, ha közvetít, csak saját termékeit árulja. Annak kimondása, hogy a sütőipar iparos, mentesítene a sütőipart a könyvvezetéstől, ami természetesen igen kíváncsatos volna. Sérelmes a sütőiparosságra a munkásbetegségélyző több rendelkezése, így a kényszertagsága, az első nyolc betegségi napnak a munkáltató által való viselése, a tuberkulózis-

bélyegilleték és még több rendelkezés. A kongresszus elé terjesztett emlékirat beszél még a tisztességtelen versenyről, a vasárnapi munkaszünetről, a nappali munka bevezetéséről, a viszonteladás megszüntetéséről, melyet csak a sütőiparosok fióküzlettel bonyolíthatnak le. Kiemeli a sérelmes rendelkezést, hogy

a sütőknek nem szabad lisztért kenyeret adniok, holott a Banat-Bánság egyes vidékein a pékség egész léte azon nyugszik, hogy a gazdák lisztjüket veszik a kenyérért.

Ennek a tilalomnak a feloldása a Banat-Bánság egyes vidékein a sütőknek egyenes létevérdéke és kérdése.

Az egyes pontokhoz első sorban Sechei elnök, aztán a fővárosi kiküldöttek Costescu Grigore, Ganovici Theodor, Simionescu Ion és Polizu Stefan országos sütőszövetségi ügyész, Österreicher Ignác, Stoica Radu, Thierjer János, Balan Nicola, Petry István Arad és Frischmann Róbert szólaltak hozzá, minden oldalról megvilágítva a kérdéseket.

„Nincs a sütőiparosnak egyetlen órája se, amikor az ellenőrzés valamilyen fajtája ne fenyegetné...”

Österreicher Ignác különösen a sütők ellen felvonuló különféle ellenőrzési szeszélyeket fejtegette élénk helyeslés közben. Kimutatta, hogy a sütőiparban egyetlen órája sincs, amikor az ellenőrzésnek valamilyen fajtája ne fenyegetné. Mikor már a vevőhöz viszik a süteményt, még akkor is megállítják az uccán az ellenőrök, ha aztán lekési a szállítást, veszti a vevőt, nem is szólva a kárrol, amit ez okoz. A kenyérbélyeg is sok kárt okoz. A kenyeret, ha rozszult kelt, újból kell dagasztani, vagy ha a kenyéren a bélyeg leég, ennek végzetes következményei lehetnek, több ezer lejnyi bírságok alakjában. A vasárnapi munkaszünetnek nem hibe abban a formában, a mint akarják. Szívesebben alkalmazna vasárnapra munkanélkülieket, vagy olyanokat, akik hétköznap kapnak pihenőt, mert a közönség megkívánja a friss kenyeret, süteményt és tönkreteszik az ipart, ha elősegítik, hogy a közönség megszokja a cukrásztól kapott, vagy a házilag készített süteményt. Az ipar egyetemes érdeke, hogy a közönség friss süteményt mindig megkapja.

A kongresszus egyhangulag elfogadta az emlékiratot és kimondotta végül, hogy a jövő évi kongresszust Targu-mures-Marosvásárhelyen tartják.

Az egész napon át tartó kongresszust csak a déli kétórás Lloyd-kertben tartott nagyszerű hangulatu közebéd szakította meg, mely így estig kimerítette összes pontjait és Sechei elnök meleg zárószavaival fejeződött be.

Az aradi sütőiparosság képviselőiben népes küldöttség vett részt a kongresszuson. Stoica Radu, Raum János, Takács István, Weisz Siegfried, Daşcău Pavel, Jelinek Adalbert, Rétfalvi Adolf, Gál Bernát, Minof Tale, Reiband József, Albert Albert és Weisz László voltak a küldöttség tagjai.

Megbirságot kartellek

A kereskedelmi és iparügyi minisztérium határozatával a következő kartell-alakulatok ellen alkalmaztak megtorló intézkedéseket, mert vagy részben, vagy teljes egészében figyelmen kívül hagyták a törvény által meghatározott bejelentési kötelezettségre vonatkozó miniszteri rendelkezést: 1. Védjegy-védelmi társulat Bucureşti, 2. Szikviz-kartell Bucureşti, 3. Nemzetközi szállítmányozási irodák kartelle, 4. Satu-Marei-Szatmári cserép- és téglagyárak kartelle, 5. A Phönix és RIMMA művek eladási szervezete, 6. Sörgyárak közös irodája, 7. Zárneştii-zernesti celulógyár és a papirközpont közötti egyezményes iroda, 8. Kartellbe tömörült fűrészáru vállalatok, 9. Fővárosi jéggyárak, 10. Keményítő-kartell, 11. Vattagyárak egyezményes irodája, 12. Targu-Mures-marosvásárhelyi egyezményes téglagyárak, 13. Cluj-kolozsvári malom-kartell, 14. Szénsav-kartell, 15. A Resita, az aradi Astra, az Unio, Romloc és Vulcan gyárak eladási szervezete, 16. Ploestii szikvizkartell, 17. Cluji borkereskedők kartelle, 18. Cluji téglák és cserépkartell, 19. A Malaxa és a Vulcan gvár közötti eladási egyezmény irodája, 20. A Phönix, RIMMA és az oradeai-nagyvárad Cronos gyárak kartelle, 21. A Phönix és a RIMMA kartelle ólom és ólomosóvek gyártására, illetve forgalombahozatalára.

Félmillió dollárt fektet Amerika munkáslakások építésébe

A washingtoni parlament 508 millió dollárt szavazott meg munkáslakások építése céljából. Hogy milyen módon történik a munkáslakások ügyének állami támogatása, arról nem érkeztek jelentések, de kétségtelen, hogy ezzel a jelentős összeggel a munkáslakások építésének ügyében az Egyesült Államok az e tekintetben igen haladó országok közé került. A multban Anglia hozta a legnagyobb áldozatokat a munkáslakások problémájának megoldása érdekében.

Itt ugyanis minden munkás, aki házat akar építeni, az építkezési költség 90 százalékát kapja az államtól hosszulejáratu kölcsönképpen, de kötelezik, hogy minden komforttal felszerelt háromszobás lakást építsen. A nyugat valamennyi államának fontos akciói fűződnek a munkáslakások építésének állami támogatásához, csak nálunk nem történik ebben a tekintetben semmi.

A négyszáz éves „tisztos ipar”

Irta: GARDOS SANDOR.

Akinek van érzéke a hagyományok iránt, megilletőse olvasása a Targumureş-marosvásárhelyi kocsigyártó ipartársulat 400 éves jubileumi ünnepségéről szóló beszámolókat. Targumureş tradíciókon nemesegett kocsigyártói büszkén hivatkozhatnak arra, hogy testületi családájukat 400 évre tudják visszavesetni. Négy évszázad viharai, szenvedései edzették keményre, négyezsáz osztendő szüntelen munkasága izmosítottá rugalmassá azt a testületi szellemet, amelyet most méltán és joggal ünnepelt Targumureş-Marosvásárhely. A Molochhá nőtt kapitalizmus túlméretezett, eszeveszett céltalansággal száguldó gépkolosszusának tövénben önértéken emeli fel a fejét a Kisiparos: „Itt vagyok, élek. A gyártipar dübörgő gépei nem tiportak el. A 400 éves múlt elpusztíthatatlan erőt gyűjtött két kezembe, amely csodával határos módon birkózott meg a gépek löcrejével”.

sultságát. Az iparosoztatásnak azonban nemcsak mesterségbeli érdemei vannak, hanem történelmi jelentősége is. Nekik köszönhető a városok civilizációjára, ők képezték a mai városi polgárság magját és a gépesített korszellem minden nyomása ellenére még ma is fontos és megbízható támaszai az államnak és társadalomnak.

Valóban csoda, hogy a kisiparos-osztály, amelynek első, tragikus összeütközése a gyáriparral Gerhard Hauptmann „Takácsok” című színdarabjában fejeződött ki plasztikus elevenességgel, még mindig él még mindig élni akar és új erővel szervezkedik a modern idők egyre nyomasztóbb viszonyai között. A „Takácsok” óta sokat szenvedett a „tisztos ipar”. Ruhát, cipőt, kalapot, más ruházati és háztartási tárgyakat milliószámra ontanak magukból a gyárak raffinált gépei, de a városok mellékuccsáiban még mindenütt hirdetik az apró cégtáblák, kocsigyártók... A kisiparos daosában és erejét megfeszítve küzd a gépesített ipar hatalmával, mely tehetetlenné bonyult a kétkézi munka minőségbeli kiválóságával szemben. A lélektelen egyformasággal készült gyári árucikk máig sem tudja teljesen kiszorítani az ügyes iparoskéz tartós és lelkiismeretes munkáját az igények piacáról. A Kisiparos diadala az, ami mindenél fényesebben igazolja ennek a, sokak szerint nusztaglára ítelt osztálynak életrealóságát, létjoga-

A kisiparosságnak ez az impozáns ellendülő ereje kétséggel a szervezettségen alapszik. A céhkrend-
szer időálló talpaszatot épített az ipartestületet
szorgalommal és kitartással emelt várfalai alá és az
a szilárd építmény tette lehetővé, hogy a kisiparos-
ság az évszázadok viharaival dacolva, átmenthesse
értékeit a modern korszak gépkolosszusai közé. Tisz-
teletreméltó teljesítmény ez a meghatóan szép ma-
kakosság, hogy amikor Ford ditroiti gyárai percen-
ként készítenek el egy-egy autót, akkor a Tárgu-
mureg-marosvásárhelyi kocsigyártó ipartársulat
fennállásának 400 éves jubilszámát ünnepli és ujja-
szervezési nehézségekről hangzanak el ott szép beszé-
dek. A kocsigyártás úgy aránylik a Ford-művekhez,
mint az annakiidején a takácsok szövőszékai a kapi-
talista fellendülés hatalmas szövőgépeihez. És mégis
vannak takácsok és mégis lesznek kocsigyártók! A
gépkorzak fülsiketítő zajában is meg kell hallanunk
a Targumureg-marosvásárhelyi jubileum szónokai-
nak öntudatos hangját és az erőseknek kijáró tisz-
telettel ünnepeljük a bátor jubilánsokat.

A Targumareg-marosvásárhelyi kocsigárdások az 8 400 éves családfájukkal a munka arisztokratái, akik azonban nem degenerálódtak a jólétben és semmítésben. Azok a harcok és nehézségek, amelyek az elmúlt négy évszázad folyamán megedzették ezt a kemény iparososztályt, ma sem szüntek meg. Harcolniuk kell tovább a pusztá létükért, a megváltozott körülményekkel. Ebben a nehéz küzdelemben nagy szükségük lesz arra az erőre, amit az évszázados szervezettség gyűjtött össze dolgozók két kezükben.

Emelkedik a dohányfogyasztás

Az év első három hónapjában a kimutatás szerint továbbra is megmaradt az a kedvező irányzat, mely az elmúlt esztendő utolsó negyed- évében érvényesült a dohányiparban. Az elmúlt év első negyedében az eladott dohánytermékek mennyisége 6.1 százalékkal maradt az 1935-ben forgalombahozott dohányárak mögött, a javuló irányzat következtében azután ez év első három hónapjában az eladott dohánytermékek értéke már 3.8 százalékkal meghaladta az 1935 évi for- galmat. A növekedés elsősorban a falvakban mutatkozik, ahol 5 százalékos emelkedés követ- kezett be, a városi forgalom növekedése mind- össze 1.5 százalékot tesz ki. Érdekes, hogy ugy a falvakban, mint a városokban a cigaretta fo- gyasztás növekedett, míg a dohány forgalma csökkent. A gyufa-fogyasztás gyökkel, ameny- nyiben a forgalombahozott gyufa mennyisége 18.4 százalékkal maradt az év első három hó- napjában az 1936 év első negyedében elhasznált gyufamennyiség mögött.

GAZDASAGI VALSAG.

Mancika néhány hónapot töltött Aradon, aztán újra visszament szülőfalujába.

Valaki megkérdezte tőle

— *Mancika, milyenek a viszonyok Aradon?*

— Nagyon rosszak, — hangzott a válasz — már azokból se lehet megélni.

A POSTAI DIJSZABÁS EMELESE.

Még mindig sok zavart okoz a posta forgalomban, hogy a közönség széles rétegei nem vesznek tudomást a legutóbbi postai díjszabásdrágításról, amelynek során a postai levelezőlapok bérmentesítését három leiről három és fél leire emelték fel. Ezen kívül természetesen továbbra is ötven banis repülőbélyeg ragasztandó a levelezőlapokra, amelyeknek ára ilyen módon négy lei. A posta új levelezőlapokat hoz majd forgalomba, addig is azonban a közönség azért érdekében cselekszik, ha tudomásul veszi a díjszabás-emelést.

Mi az eljárás gépek és gépalkatrészek behozatalánál?

A szakminisztérium részletes utasításokat adott az UGIR kérésére.

Jelentette az „Az Iparos“, hogy a kereskedelmi és iparügyi minisztérium újabb részletes rendelkezéseket adott ki az iparvállalatok gép és gépalkatrész-behozatalának szabályozására. Ezekkel a rendelkezésekkel kapcsolatban az UGIR bucurestii központja felvilágosításokat kért a minisztertanács iparügyi igazgatóságától. Ennek alapján a következőket közli az UGIR:

Azok az iparvállalatok, amelyek a kartell-törvény kihirdetésekor (1937. május 10.) működtek, ha gépeket és alkatrészeket, akarnak importálni,

nem kötelesek előzetesen berendezéseik ki-
bővítésére elvi vagy végleges engedélyt
szerezni.

hanem elegendő, ha az iparügyi igazgatóság-hoz kérelmet nyújtanak be, amelyhez mellékelni kell a prospektust (fényképek, gépleírások) egy pro forma számlát és annak román fordítását három példányban. Ebben a kérelmben a vonatkozó gépek felállítására és működésére kell engedélyt kérni.

Az importengedély elnyerése céljából a
külsőkereskedelmet szabályozó igazgatósághoz

kell külön kérelmet benyújtani a szokásos nyomtatványon, amelyhez mellékelni kell az iparügyi igazgatóság által az illető gépek felszerelésére és működésére adott engedélyt.

A vámmentesség elnyerése céljából külön kérelmet kell benyújtani az Iparügyi igazgatósághoz,

amelyhez mellékelni kell a pro forma számlát,
annak román fordítását négy példányban.

Gépalkatrészek vámmentes behozatalához előzetesen a vámigazgatóság vámmentességi engedélyt kell megszerezni s azt mellékelni kell a külkereskedelmet irányító igazgatóság nyomtatványán benyújtott kérdéshez.

Ha a gépalkatrészt vámmentesség nélkül akarják importálni, úgy a kérést közvetlenül a külkereskedelmet irányító igazgatósághoz kell benyújtani, amely azt a Legfelsőbb Kontingenciális Bizottság elé terjeszti jóváhagyás céljából.

A fenti formalitások gép- és gépaikatrészek behozatalánál kötelezők azokra a vállalatokra is, amelyek előzetesen elvi, vagy végleges üzemfelszerelési, vagy üzembővítési engedélyt kaptak.

A vállalatok alkalmazottainak 1.7 százaléka idegen állampolgár

A statisztikába vetett hitet és bizalmat az utóbbi években alaposan megtépázták bizonyos ferdtések. Előre megfontoltan, bizonyos célkitűzések szolgálatában olyan számcsoportosítást lehet összeállítani, amelynek adatai távolról sem tükrözik a valóságot, viszont a sok ferdtés legfeljebb csak kételkedővé tette az embereket, de

a komoly, tárgyilagos adatgyűjtés még ma is változatlanul komoly sullyal esik a latba.

Ilyen komoly, általában hivatalos adatokra támaszkodó munka gyűjteménye a konjunkturakutató intézet időszaki szemléjének legutóbbi megjelenet száma is, amely többek között beható tanulmányt közöl az 1930 évi népszámlálás adatai alapján az ország kereskedelmi és ipari életének összetételéről, felépítéséről.

Milyen más helyzet tárul fel a tárgyilagossan közölt adatok alapján, mint például egy-egy gyűlölködéstől csepegő ujságcikk nyomán. Mennyire másképpen állítják be ezek a számcsoportosítások a bizonyos lapok által nemzeti veszedelemnek kikiáltott „külföldi inváziót”, amelyről kiderül, hogy a valóságban nem is létezik.

Az 1930 évi népszámlálás adataiból kitűnik és hangsúlyozni kívánjuk, hogy az elmúlt hét esztendő alatt csak annyiban változott a helyzet, hogy az idegenellenőrzés még szigorubbá vált,

a vállalatoknál foglalkoztatott alkalmazottaknak mindössze 1.7 százaléka külföldi állampolgár...

Az ország gazdasági vállalatainak száma hét évvel ezelőtt 273.227 volt s ezek a vállalatok viszonylag csekély számú személyzetet foglalkoztattak. Az alkalmazottak száma összesen 947.739 ebből 616.743 az iparban, 268.570 a kereskedelemben és 31.578 a hitelintézeteknél helyezkedett el. Összesen 121.767 olyan vállalat volt, amely egyetlen alkalmazottat mutat ki, ezzel szemben 117.416 olyan vállalkozás van, amelynek személyzete az 500-at is meghaladja.

Az állampolgárság szerint való megoszlás szempontjából a népszámlálás adatai alapján a következő képet nyerjük. A vállalatok tulajdonosai és vezető személyzete között 279.336 román állampolgárságú férfi és 71.663 román állampolgárnő szerepel, míg az idegen vállalkozók száma 5022 férfi és 584 nő. A hivatalnoki kar és kereskedelmi alkalmazottak között 75.593 román állampolgár, 2.647 az idegen. A képesített román munkások száma 134.072, a munkásnőké 12.889, ugyanakkor 4.379 külföldi munkás és 305 munkásnő szerepel a kimutatásban. Az inasok, gyakornokok között mindössze 1.321 idegen szerepel, 111.081 román állampolgárral szemben. A képesítés nélküli munkások között 1.898 idegen és 344 idegen nő szerepel, ugyanakkor a képesítés nélküli román munkások száma 184.611-et a munkásnőké pedig 61 ezer 993-at tesz ki.

A vállalatoknál foglalkoztatnak 947.739 tisztviselőből és alkalmazottból, tehát (ideértve a tulajdonosokat is) 931.239 román állampolgárságú, míg az idegen állampolgárok száma összesen 16.500. Ebből 14.767 férfi és 1.733 nő.

Vagyis a külföldi állampolgárok száma mérsékelte, amennyiben az összes személyzethez viszonyítva alig 1.7 százalékat képviselnek. Legnagyobb részük az iparban helyezkedett el, amely 10.951 külföldit foglalkoztat. A kereskedelemben 4317 idegen keresi kenyerét, az összidegenek 26.2 százaléka.

Ime, így néz ki az „utleves” idegenek inváziója a gyakorlatban. Ezek, illetve a „külföldiek inváziója” az a vöröspoztó, amellyel a tulzó nacionalizmus szenvedélyeit felingerelték a ügyesen annyira fejlesztették, hogy ma már mindenki ellen irányul, aki nem született román.

Négyszázéves céhbeli multja jegyében

Lélekemelő ünnepet ült Tárgumures-Marosvásárhely kocsigyártóipara

Négyszázéves céhbeli multját és az új ipartársulat 17 éves hasznos tevékenységét reprezentálta a diszes selyemzászló, amelyet vasárnap szenteltek fel magasszínvonalú díszgyűlés keretében.

„A becsületes munkára tömörült iparosok jelképe a diszes selyemzászló”

A Tárgumures-Marosvásárhely és Vidéke Kocsigyártó Ipartársulat vasárnap délelőtt díszközgyűlés keretében ünnepelte fennállásának 400 — és újjászervezésének 17 éves jubileumát. A díszközgyűlés keretében Márioffi Lajos díszfővédnök és Márioffi Lajosné, született báró Wesselényi Erzsébet díszzászlóánya jelenlétében szentelték fel a társulat új zászlóját.

Vasárnap délelőtt a városháza dísztermében folyt le a zászlóavatási ünnepély, amelyet az Iparos Egylet Dalárdája által előadott Király himnusz vezetett be, majd Kerekes Miklós, az ünnepély rendezőbizottságának elnöke, román és magyar nyelven üdvözölte a megjelenteket. A Kocsigyártó Ipartársulat zászlóját először Kovács Gyula r. kat. plébános helyettes, majd Horváth Viktor református segédlelkész, Bayer Fülöp evangélikus lelkész, Halmágyi János unitárius esperes és Lövy Ferenc dr. főrabbi áldották meg, illetve szentelték fel.

Márioffi Lajos díszfővédnök a maga és a gazdátársadalom nevében üdvözölte a Kocsigyártó Ipartársulatot. Márioffi üdvözlő szavai után ismét a Magyar Iparos Egylet dalárdája énekelt, amit Kerekes Miklósnek a kocsiészítés eredetéről és fejlődéséről tartott előadása követett. A kocsigyártás történetét vázoló előadás után ismét a dalárda éneklése következett, majd ugyancsak Kerekes Miklós üdvözölte a társulat elnökét, Görög Albertet és meleg szavakkal átadta az elnöknek a zászlót.

Görög Albert elnök beszédében hangsúlyozta, hogy ez a zászló a becsületes munkára tömörült iparosok társulatának a jelvénye. Ez után Biás István nyugalmazott vármegyei főlevéltáros gondos történeti kutatás adataira építve, ismertette a Tárgumures-marosvásárhelyi iparos céhek multját. Kimutatta, hogy a Székelyföld városai között mind a multban, mind a jelenben csak Tárgumures-Marosvásárhely iparosainak gazdasági és politikai súlyát Apaffi Mihály fejedelem annyira méltányolta, hogy a városnak nemesi kiváltságokat akart adni, de a céhek ragaszkodván polgári jogaihoz, a kitüntetést visszautasították. Tárgumures-Marosvásárhelyen 1493-ban alakult meg elsőnek a mészárosok céhe. Valamivel később tömörültek céhekbe a szűcsök és a szabók, míg a kocsigyártók, kerékgyártók, kovácsok és szíjgyártók közös céhe ezelőtt éppen 400 évvel,

1537-ben alakult meg. A céhrendszer a mult század második felében megszűnt s helyette jött az ipartársulatok rendszere, mely azonban nem kötelezte tagságra az iparosokat s kötetlenebb formájával is sok tekintetben hozzájárult az iparososztály legyengüléséhez.

Biás történész szakelőadása után Kali József társulati jegyző a 17 évvel ezelőtt újjászervezett társulat működését ismertette. Kali József elmondotta, hogy mennyire benitólóg hatott a kocsigyártó iparra a XX-ik században a gépkocsi rohamos és széleskörű hódítása. Rá mutatott arra, hogy ma már az amerikai Ford-művek olcsó és praktikus gyártmányai nem egy Tárgumures-marosvásárhelyi kocsigyártó iparos szájából lopták el a betevő falatot. — Másik oka a hanyatlásnak — mondotta Kali titkár — a földreform! A földreform által sujtott magyar nagybirtokos osztály, amely egyik „főfogasztó” volt, ma már ezen a vonalon is mérsékelte igényeit.

A üdvözlő beszédek során Radu megyei főfelügyelő, a megyefőnök, Cosma Ioan, az időközi bizottság, míg Bustya Béla a kereskedelmi és iparkamara és a Magyar Iparos Egylet jókívánságait tolmácsolta. Depner I. Róbert a Reghinul sasesc-szászrégeni és Szabó Gyula az Odorheiu-szekelyudvarhelyi kocsigyártók nevében üdvözölte az ünnepiő társulatot. Joel Izsák az asztalostársulat, Barabás György a cipész, Both Károly a csizmadia társulatok nevében és Tökés Károly a fodrászok megbízásából köszöntötték a Kocsigyártó Ipartársulatot.

Frappáns és a kézműipar helyzetére jellemző volt Barabás György cipészmeister, a cipészársulat szónokának felazólalása, mely így kezdődött:

— Ha már szó esik az egyik járműipar hanyatlásáról, hadd beszéljünk a másik „járműipar” bajairól is. Hiszen minket, cipészeket is lassan-lassan tönkretesz s megöl a gyárilpar, éppugy, mint a kocsigyártókat a Ford...

A zászlószegek beverése és Görög elnök zárószavai után az ünnepség résztvevői a testvéregyesületek zászlói alatt a Magyar Iparos Egylet Szent György uccai székházába vonultak és közebeden vettek részt. Délután élőképeket mutattak be, majd este bankett zárta le a jubileumi ünnepséget.

A transilvaniai iparosnak is fizet a betegsegélyző nyugdíjat

Mi az eljárás az iparos nyugdíj jogosultságának elismertetése körül.

A társadalombiztosítási törvény ahhoz, hogy a biztosított nyugdíjat kaphasson, 1200 lei heti befizetést ír elő. Mivel a transilvaniai és Banat-bánsági iparosok csak 1933. áprilistól tagjai ennek a pénztárnak, természetesen még nem fizettek 1200 lei heti illetéket, — ami 23 évnél és egy hónapnak felel meg, — tehát nem részesülhetnek még nyugdíjban, mint az okiráltságbeli társaik, akik hatszáz lei nyugdíjat élveznek havonta. A transilvaniai, Banat-bánsági és bucovinai kisiparosok nyugdíj helyett rokkantsági-segélyt kapnak, abban az esetben, ha legalább kétszáz héten keresztül fizették az illetéket és bármily ok következtében munkaképtelenek lettek. A munkaképtelenséget a pénztár orvosának hivatalosan kell igazolnia. Az orvosi bizonyítvány feltünteti a munkaképtelenség százalékát és ennek alapján állapítják meg az illető rokkantsági járulékát. Ez a járulék az V. osztályu tagok részére — százszázalékos munkaképtelenség esetén — heti 420 leit, vagyis havi 1680 leit jelent. Azok

a transilvaniai és Banat-bánsági kisiparosok, akik elérték hatvanötödik életévüket s kétszáz héten keresztül rendszeresen fizették illetékeiket, nyujtsanak be kérvényt a betegsegélyző pénztárhoz s kérjék abban munkaképtelenségük megállapítását. Ha a helyi betegsegélyző a kérvényt visszautasítaná, éljenek törvényes jogaikkal s a végzést a központi pénztárhoz fellebbezzék meg, ahol a törvény értelmében meg kell ítélni jogos követeléseiket.

Nem kötelesek forgalmiadó-regiszttert vezetni a külföldi selyemanyagot feldolgozó vállalatok.

Az UGIR kérésére 139.937—1937. szám alatt a pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amely szerint azok az ipari üzemek, amelyek selymárukat dolgoznak fel és a selyemanyagot a vámon keresztül hozzák be az országba, mivel a vámnál lefizették már a selyem utáni forgalmi adót, nem kötelesek forgalmiadó-regiszttert vezetni.

Visszaesett a kőolajtermelésünk

A világ kőolajtermelése a kimutatások szerint az év első hat hónapjában jelentős emelkedést mutat az 1936-ban elért eredményekhez viszonyítva. Az eddig összeállított számadatok szerint az első félévben összesen 979.8 millió barrique (körülbelül 300 literes hordó) volt a termelt mennyiség, míg az előző év hasonló időszakában csak 875.6 millió hordót tett ki a termelés. A növekedés 11.9 százalékos tesz ki, vagyis 104.2 millió hordónak felel meg. A napi kőolajtermelési átlag 4.8 millió hordóról 5.4 millió hordóra emelkedett, mert

világszerte napról-napra növekedő konjunktúra mutatkozik a kőolajtermelés terén.

Elsősorban természetesen a gőzérővel folyó fegyverkezés növelte meg a világ csaknem valamennyi államának keresletét, de ezzel párhuzamosan a nehézipari termelés fellendülésével együttjáró egyéb okok is közrejátszanak. Az árak állandóan emelkedő irányzatot mutatnak, ami fokozza a termelési kedvet és ennek tudható be, hogy

három ország kivételével mindenütt emelkedett a kőolajtermelés.

Sajnos e három ország egyike Románia, ahol érzékeny veszteséget jelentő termelés-csökkenés következett be. A másik két kevesebbet termelő ország nem számít: Németország és Lengyelország — a két visszafejlődő termelés-sel dolgozó ország, — összesen 3.3 millió hordó kőolajat termel, ami még a világtermelés egy napi átlagát sem éri el...

Sokkal nagyobb jelentőségű a román kőolajtermelés hanyatlása. Még az elmúlt évi kimutatásban is, kőolajtermelésünk az első félévben elért 31.7 millió hordó hozammal negyedik helyet foglalta el az Egyesült Államok, a Tanácsköztársaságok Szövetsége és Venezuela után. Az Oil and Gas Journal című szaklap kimutatása szerint

termelésünk ez év első hat hónapjában világviszonylatban hatodik helyre csuszott vissza.

Mivel pedig a termelés irányzata továbbra is csökkenő úgy, hogy Irán és Kelet-India után előreláthatólag rövidesen Mexikó is megelőzi az elért eredmények terén, sőt Irak előretörésével is számolnunk kell. A termelés eredményeiről a következő táblázatban számol be igen szemléltető módon. (A termelés mennyisége milliókban, egyenként 300 literes hordókban van kifejezve):

Egyesült Államok 1936: 532.7, 1937: 619.1.
Tanácsállamok Szövetsége 1936: 95.0, 1937: 97.3.
Venezuela 1936: 76.2, 1937: 80.3.
Irán 1936: 30.7, 1937: 35.6.
Kelet-India 1936: 27.0, 1937: 28.5.
Románia 1936: 31.7, 1937: 27.5 (4.2 százalékos csökkenés).
Mexikó 1936: 21.7, 1937: 24.8.
Irak 1936: 15.2, 1937: 16.1.
Kolumbia 1936: 9.2, 1937: 10.1.

Emelkednek az ingatlanárak

Az ingatlanok áraiban — mint megállapítható — az utóbbi hónapokban is folytatódott az egy év óta tartó drágulási folyamat, olyannyira, hogy egyes Ardeal-erdélyi városokban az utóbbi hat hónap alatt átlag 25 százalékkal emelkedtek az ingatlanárak.

Az emelkedésnek főleg az az oka, hogy ma már szörványosak az eladósodással kapcsolatos kényszereladások, viszont a kereslet fokozódást mutat.

Az elmúlt hónapokban főképp tűres telkek, vagy ócska épületekkel bíró belvárosi telkek iránt mutatkozott érdeklődés, amelyeket főleg építkezési célokra vásároltak. Az utóbbi hónapokban bekövetkezett nagyarányú építkezési anyagdrágulások miatt

erősebb kereslet mutatkozik a jókarban levő és modernizálásra alkalmas készépületek iránt is és ennek megfelelően ezutóbbiak ára is emelkedett.

Visszamenőleges hatállyal a régi iparvállalatoknál is végrehajtják az új egészségügyi törvényt

Az új magyarító rendelet törvény szerint a régi vállalatok is kötelesek egészségügyi berendezéseiket az új törvény szerint átalakítani

Az egészségügyi minisztérium újonnan végrehajtja az új törvényes intézkedést

Az 1935. június 22-én kihirdetett egészségügyi törvény 569-ik cikke hatályon kívül helyezi a törvénnyel ellentétes összes más törvényeket és intézkedéseket. A hivatalos lap 1937. augusztus 19-i száma magyarító rendelet törvényt közöl, amely szerint az egészségügyi törvény 569-ik cikke úgy értelmezendő, hogy az 1930. július 14-től kezdődőleg hatályon kívül helyezi az 1884. évi magyar ipartörvénynek az iparvállalatok egészségügyi engedélyeinek megkérésére és kiadására vonatkozó intézkedéseit. A rendelet törvény a gyakorlatban azt jelenti, hogy az az átmeneti idő, amelyet az 1930. július 14. előtt alakult iparvállalatok kaptak arra, hogy az új egészségügyi törvény rendelkezéseit alkalmazkodjanak, lejárt és az iparvállalatok kötelesek az egészségügyi berendezéseiket most már teljesen az új törvény rendelkezéseinek megfelelően átalakítani és eszerint megkérni az egészségügyi engedélyt az illetékes hatóságoktól. A rendelet törvény kihirdetésével egyidejűleg a minisztertanácsból felhatalmazást kapott az egészségügyi minisztérium, hogy a rendelet törvény intézkedéseit végrehajtsa és ellenőrizze az iparvállalatokat abból a szempontból, hogy az új egészségügyi törvény rendelkezéseinek megfeleltek-e. Az egészségügyi minisztérium rövidesen határidőt fog kitűzni az olyan egészségügyi engedélyek megkérésére, amelyeket a szerezett joggal bíró vállalatoknak is be kell szerezniük.

Pert indított a Satumare-szatmári mintavásár ellen, mert nem bocsátották rendelkezésére a kibérelt területet

Erkölcsei és anyagi kártérítést követel az Oradea-nagyvárad gyermek-kocsi-gyáros a különös eljárás miatt.

A Satumare-szatmári iparkamara a napokban nyitotta meg árumintavásárát, amely egyébként rendkívül kellemetlen helyzetbe sodort egy Oradea-nagyvárad gyárost. Az árumintavásár megrendezése előtt, mint az ilyenkor szokás, a rendezőség a többi kamara útján meghívta az összes Ardeal-erdélyi város kereskedőit, nagy és kisiparosait, gyárosait. Ilyen meghívást kapott az árumintavásáron való részvételre Matta János Oradea-nagyvárad gyermek-kocsi-gyáros, aki ki is bérelt egy megfelelő területet. A helybérletéről Matta János megkapta a 204-es számú nyugtát, amely azt is igazolta, hogy az Oradea-nagyvárad gyermek-kocsi-gyáros a vásár pénztárába 750 lei előleget fizetett be.

Matta három nappal a vásár megnyitása előtt megfelelő árukészlettel megérkezett Satumare-Szatmára s az árumintavásár területén felmutatva a nyugtáját, kérte a rendezőset arra, hogy a helyét jelöljék ki. Legnagyobb meglepetésre a vásár rendezősége Mattát az-

zal a kijelentéssel fogadta, hogy a kiállítás területén már nincs egyetlen szabad hely sem. Az Oradea-nagyvárad gyermek-kocsi-gyáros hiába hivatkozott arra, hogy a kiállításra szánt áruk szállításába nagy összegeket fektetett s hogy előzőleg 750 lei előleget is küldött helyének lefoglalására, mindez nem használt semmit.

Matta János ügyvéd jelenlétében megállapította, hogy a vásár területén még rengeteg szabad hely van, így tehát a vásár rendezőségének magatartása teljesen érthetetlen. A rendezőbizottság még ügyvédi közbenlépés után sem volt hajlandó arra, hogy az Oradea-nagyvárad gyermek-kocsi-gyárosnak az őt megillető helyét kiutalja.

Matta János az esetet nyomban bejelentette az Oradea-nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara elnökségének s egyben Oradea-nagyvárad ügyvédje útján anyagi és erkölcsi kártérítés címén pert indított a Satumare-szatmári árumintavásár rendezőbizottsága ellen.

Heti gyűlések tartását határozta el az aradi vas- és fémiparosok szindikátusa

Mult hét csütörtökjén este tartotta évi rendes közgyűlését az Iparos Otthon emeleti termében Ermesz István elnöke alatt az aradi Vas- és Fémiparosok szindikátusa. Ermesz István elnöki megnyitójában hangsúlyozta, hogy a jelenlegi súlyos gazdasági helyzetben a szindikátusnak, mint a vas- és fémiparosok gazdasági szervezetének igen nagy a fontossága, mert egyedül ez az intézmény alkalmas arra, hogy a szakmának speciális érdekeit megvédje. A szindikátus vezetősége megtette kötelességét a multban és minden lehetőséget kihasználva a jövőben is a szindikátusba tömörült vas- és fémiparosok érdekeinek szolgálata körüli. Herman Róbert titkár a pénztári jelentést olvasta fel, amelyet egyhangulag elfogadtak. Ugyancsak egyhangulag fogadták el a költségvetést és a jövő költségvetési tervezetét is.

Ezután került sor a választásra, amelynek rendjén díszelnökké Vulcu Maximot és Feier I. Stefant választották. Elnök ismét Ermesz István lett alelnök Panker Viktor, titkár Govits Ferenc, pénztárnok Holló Frigyes, ellenőrök Kőszeghy Emil, Karel János, Román Róbert, pótelnök Schaeffer Géza és Császár József. Választmányi tagok: Gabor Dimitrie, Bencze Lajos, Gartner Lajos, Garai István, Miloszáv János és Walter József. Választmányi póttá-

gok: Ardelean Traian, Benedek András és Sztójka Kálmán. Az aradi szindikátusok szövetségébe Ermesz Istvánt, Govits Ferencet, Panker Viktort, Karel Jánost és Kőszeghy Emilt delegálta a közgyűlés.

Beláthatatlanul nagyfontosságú a szakma szempontjából a közgyűlésnek az a határozata, amely szerint minden hét csütörtökjén este 8 órakor szindikátusi napot tartanak, amelyen szívesen látnak minden aradi fémiparost. A szindikátusi napok azt a célt szolgálják, hogy az Iparos Otthon emeleti tanácstermében összegyűlt vas- és fémiparosok ezeknek keretében tárgyalják meg panaszait, sérelmeiket és problémáikat. A szindikátusi közgyűlés ki-mondotta, hogy felhívást intéz a tagokhoz ezeknek a heti szindikátusi üléseknek élénk látogatása érdekében. Az aradi vas- és fémipari szindikátus október hó folyamán az Iparos Otthonban ismerkedési estélyt rendez és a tél folyamán meg fogja rendezni a Vasasok Bálját is.

— Ötven leles nikkal érmék kihozsájtását készíti elő az állami pénzverde. Az új fém-pénzekből már jelentős mennyiség elkészült és előreláthatólag szeptemberben már forgalomba is kerül az új váltópénz.

Csak az általuk forgalomba hozott kenyerekre kötelesek a pékek bélyeget tenni.

A Cluj-kolozsvári tábla ítéletet hozott, amelynek értelmében a pékek csak az általuk forgalomba hozott kenyérre kötelesek kenyérbélyeget tenni. Ez a kötelezettségük tehát a magánosok számára sült kenyérnél nem áll fenn.

CSIPŐS HELYESLES.

A gazdag Döcög meghívja a szegény Pöcögöt ebédre. Első fogásnak retket hoznak be. Pöcög sajnálva arccal néz a retkre és azt mondja:

— Nálunk a retket utolsó fogásnak szokták felkínálni!

— Nálunk is, — vágta rá a gazdag Döcög.

Uj maximális árak Aradon.

Az aradi interimár bizottság egyik közelműltban megtartott ülésén a husiparosok szindikátusának vezetősége jelent meg és az átlárak emelkedése címén, — mint megírtuk, — kérte a husárak maximált árának emelését. Cotiolu Romulus dr. interimár bizottsági elnök az előterjesztés után meghallgatta Detesan Ioan rendőrkormányzó, a rendőrhatalóságok delegátusának hozzászólását, majd úgy döntöttek, hogy a borju árát nem maximálják, miután rendkívül kevés a felhozatal, de a város gazdasági hivatala ellenőrzi az árak alakulását. A többi árakra vonatkozóan az ármáximáló bizottság 1 lejes emelést engedélyezett és ennek alapján a husárak a következőképpen alakultak: marhahús első osztályú 24, másodosztályú 19, sertés elsőosztályú 29, másodosztályú 27, bárányhús elsőosztályú 18, másodosztályú 16, hárj, 33, zsir 38, szalona 29 lei

TULZOT BIZTONSÁG.

Brómot valami valutaüggyől kifolyólag letartóztatják. Mikor beviszik a cellába, megkérdi:

— Mondja, kedves dörtőnör ur, miért van itt mindegyik ablakon rács?

— A biztonság kedvéért.

— Ugyan, kérem, ez tudás. Ki fog egy fogházba betörtüni?

Világcsikk lett a magyar luxuscipő

Budapestről jelentik: A magyar cipőgyártás az elmúlt évek során kedvező körülmények között dolgozott. A behozatal egyre csökken. A múlt évben mindössze 10.000 pár volt az import, ami majdnem kivétel nélkül Németországból jött. Ezzel szemben Magyarország kivitt 180.000 pár cipőt, aminek a java Angliába ment. De igen számba vehető a 17.000 pár kitevő Egyesült Államokba irányított export is. A cipő kivitel legnagyobb tétele a luxuscipő: ez a cikk évek alatt a szó szoros értelmében világhírré lett. Nagy akadály a gyártás racionalizálásának az, hogy a közönség, főleg a hölgyek hetenkint változó minták, szabások és változatok után fut: egyetlen egy iparos sem mer nagyobb tételek előállítására berendezkedni, attól való féltében, hogy a divatjamuk néhány hónapos kőszlet, — a nyakán marad. A termelés mennyisége nem változik jelentősen. Az árak azonban emelkedtek, amit elsősorban a nyersanyagárak emelkedése, másrészt az év folyamán életbe léptetett 48 órás munkahét és a minimális munkabérek megállapítása és a 25 százalékos túlóra-pótlék rendszeresítése okozott. A szakemberek a körülmények folytán a kiskereskedelemben válságtól tartanak, ami azonban az év folyamán nem jelentkezett, mert a szakma keretein belül a fizetésképtelenségek száma nem emelkedett.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baran L. Pop 5. — Kérjé megmutatványomat! — A lapban állandó iparos rovat!

Iparengedély nélkül működött a Timişoara-temesvári sütőszövetkezet

Ismeretes, hogy Timişoara-temesvári városi pékműhelyt egy szövetkezet vette át, amely kötelezte magát, hogy 17 százalékkal olcsóbban adja a kenyeret, mint a maximális ár. Ez lehetséges is, amennyiben a szövetkezet az állami intézményeknek szállít, tehát a viszonteladók jutalékát megtakarítja, azonkívül nem fizeti a városi 15 banis illetéket. Röviddel ez-

előtt a munkakamara kisipari csoportjának küldötte a munkafelügyelőség képviselőjének kíséretében megállapította, hogy a szövetkezet iparengedély nélkül dolgozik. A törvényes rendelkezések értelmében erről jegyzőkönyvet vettek fel, amelyet a munkaügyi miniszterhez kell továbbítani.

„Magyar bánat, román bánat, közös bánat”...

Onálló bőrértékesítő szövetkezetet alakítanak az Oradea-nagyváradai cipésziparosok

A cipészipar legégetőbb problémája az anyagbeszerzés előnyös megoldásának biztosítása.

Husz-negyven-ötven lejes részletekben is fizethető az ötszáz lejes részvény

Nagy érdeklődés mellett zajlott le Oradea-Nagyváradon a cipésziparosok taggyűlése, amit f. hó 15-én tartottak Pop Adalbert elnök vezetésével.

Katona Sándor társelnök beszámolt a Hitelezéssel kapcsolatos tárgyalásokról. Tekintettel arra, hogy megfelelő eredményt a szakcsoport a 33.000 lejt kitevő betéje ügyében elérni nem tudott, kéri a taggyűlést, hogy foglaljon álláspontot a további teendők végett. A gyűlés elégedetlenül vette tudomásul a Hitelezőszövetkezet igazgatóságának döntését, amely Mönus Sándor ígéretével ellentétes volt. A gyűlés határozatilag utasította a vezetőséget, hogy ez ügyben az összes törvényes lépéseket tegye meg a cipésziparosok nehezen összekuporgatott vagyonának megmentésére.

Illés Dániel a szövetkezeti mozgalom irányítására létrehozott 5-ös bizottság elnöke beszámolt az eddigi tevékenységéről. Tájékoztatót adott az eddig lejegyzett részvényekről, amely örömdetes szaporulást mutatott. A továbbiak során kéri szaktársait, hogy végre ébredjenek tudatára mindannyian az anyagbeszerzés megszervezésének fontosságára. Meg kell értenek mindannyian a kor szavát, amely parancsolólag írja elő minden olyan lépés megtételét, mely ezt az ügyet van hivatva előmozdítani. Rámutat arra a hátrányos helyzetre, melyben a cipésziparosok a cipőgyárakkal szemben vannak. Ezután ismertette a Granitau de Vest szövetkezettel lefolytatott tárgyalásokat.

A szövetkezet megjelent elnöke, Kis Moise reflektált Illés szavaira és közölte a szövetkezet igazgatóságának határozatát. Pop elnök kifejezésre juttatja, hogy a cipésziparosok szakcsoportjában nemzetiiségre és vallásra való tekintet nélkül a szakmai és az általános ipari

szempontok szem előtt tartásával dolgoznak minden téren s így a szövetkezeti ügyben is.

Felszólaltak Karácsonyi, Szász, Batty és Fehér szakmabeli mesterek, akik valamennyien a cipésziparosok céljainak megfelelő szövetkezet megalakítását óhajtják.

Katona társelnök két kérdést intézett ekkor a gyűléshez:

1. Belépjének-e a már meglévő szövetkezetbe?

2. Vagy megbízzák-e a vezetőséget egy új szövetkezet megalakításával?

A gyűlés egyhanguan egy új szövetkezet létesítését mondta ki. Karácsonyi felvilágosítást kért a részvények jegyzésének módjáról. Pop elnök közli, hogy egy részvény értéke 500 lei, mely összeg 20—40 és 50 lejes részletekben is fizethető. Az összeg teljes kifizetése esetén végleges nyugtát szolgáltatnak ki. Részvényjegyzések eszközölhetők Osváth szaktáranál.

Illés Dániel a kontárkérdésről és a szervezkedés fontosságáról beszélt. A kontárkérdésen most már eredményesebb lépéseket fognak tudni tenni és kéri ehhez a tagok közreműködését is.

Schwartz Lajos főbb vonásokban ismertette a Liga központjának múlt hó 25-én tartott kongresszusát. Általános meglegedés közepette közölte, hogy a betegségyező kérdésben az autonómiaért az adóügyben a progresszív adózási rendszerért szállt sikra a nagygyűlés. Tolmácsolta azt a szeretetteljes üdvözlést, amit a regáti iparostársaink küldöttek az Ardeal-erdélyi iparosságnak. Utal a nemzetiségre való tekintet nélkül összetartásra, hogy az iparosság harca minél sikeresebb legyen. Beszédét Ady híressé vált mondásával zárta: magyar bánat, román bánat közös bánat. Több tárgy nem lévén, Pop elnök a gyűlést bezárta.

Tíz-tizenöt dollár volna egy rádió, vagy egy írógép...

Dumpingáron köthetnénk Amerikával kompenzációs ügyleteket, ha nem akadályozná meg külkereskedelmi rendszerünk.

Szenzációs cikket közöl a „Prezentul” című bucurestli lap a hatalmas tőkével rendelkező amerikai importőrök kísérleteiről, hogy Basarabiából nagyarányú exportokat bonyolítanak le az Egyesült-Államokba. A jó hírrel egyidejűleg azonban azt is közli a bucurestli lap, hogy ezek a kísérletek nem fognak sikerülni. A. Eisenberg csikágói nagykereskedő a közelműltban Chisinauba érkezett és azonnal felvette az összeköttetést ottani nagykereskedőkkel. Közölte velük, hogy szilvalekvárt, szőlőt, birsalmát, cirokseprűt, keftét és sonkát akar Amerikába exportálni 100 millió dollár értékben. Az üzletet kompenzációs alapon kívánja lebonyolítani oly módon, hogy Amerika különböző iparcikkeket hoz be az importált áru ellenében. Valóságban dumpingáron ajánlja a csikágói nagykereskedő az amerikai iparcikkeket. Nyolc-tíz centért selyemkendőt, tíztíz-tizenöt dollárjával rádióapparátusokat és írógép-
pet ajánl. Általában a csikágói kereskedő ál-

tal ajánlott áru 10—15-ször olcsóbb, mint nálunk. Nem igen van azonban kilátás az üzlet megkötésére, mert a mi külkereskedelmi rendszerünk agyonbürokratizálja ezeket az üzleteket.

Egy másik csikágói cég például 32 millió dollár értékben sonkát akart ugyancsak kompenzációs alapon Basarabiából Amerikába exportálni, de a kormány olyan nagy nehézségeket támasztott az üzlet megkötése elé, hogy az exportőr Lengyelországba ment, ahol igen rövid idő alatt lebonyolította a nagyarányú üzletet.

BARATI VIGASZ

Verébnek meghal a felesége. Néhány nappal később találkozik az uccán Gerébvel, aki kondoleál neki, aztán vigasztalni akarván, így szól:

— Nahát, hogy te milyen jól nézel ki, barátom, te direkt összeegyek születtél.

Amikor a szakáll és a bajusz is politika volt

Volt idő, amikor a szakállviselés mögött is politikai szempontok rejtőztek. Így vélte legalább az 1848-49-es szabadságharc leverése után az osztrák fenhatóság, amelynek császári és királyi kerületi tanácsa bizonyos Ossmann nevű ur, aki Oradea Nagyváradról kelezett és 1852. december 27-éről való hárompecsétes „pátens”-ében a következőket rendelte el:

„A Cs. Kir. magas belügyminisztériumnak, a Cs. Kir. Országos Helytartóság ideiglenes főnökéhez Bécsből f. é. Szept. hó 17-ről 5497 sz. a. intézett leírata szerint Ő Cs. Kir. legmagasabb udvari személyzeténél úgy a minden fokozású cs. kir. államhivatalnoknál is az ugynevezett tell szakállak hordása tökéletesen megszüntetendő és a mindkét osztálybeli hivatalnokok számára fennálló egyenruházati rendszabályok közé ezen szabály is felveendő lesz, miként az áll egész a száj szegelet irányáig tökéletesen leborotvándó legyen, továbbá, hogy a bajusz és farkó is csak a tulzás mellőzésével hordható. Mely legfőbb parancsot Polgár Mester Urál pótlólagosan azon megjegyzéssel értesitem, miszerint ezen szabály, mind magára, mind alantasaira kivétel nélkül kiterjesztendő s elvárom, miként Tekintetes Polgár Mester Ur ezen rendeletnek azonnal sikert fog szerezni.

A rendeletnek ismeretesen eleget is tettek, amíg az osztrák hatóságoknak hatalmukban állott azt ki is erőszakolni. Szerencse, hogy a bajusz és szakáll növekedni válik. A kiegyezés után sietett mindenki kipótolni a tilalmi időszak hiányosságait. Bajuszt és szakállt növesztettek a kuszéves gyerkőcök is.

MEGLEPŐ HASONLATOSSÁG.

A kávéházi asztalnál arról van szó, hogy a hasonlatosság néha milyen tévedésekre ad alkalmat. Mindenki tud egy-egy érdekes történetet, végül Mazzola is elmond egyet:

— Nemrég találkoztam egy pasassal, aki pont úgy nézett ki, mint a védőügyvédem. A hasonlatosság oly meglepő volt, hogy a vadidegen pasas megemelte a kalapját és így szólt: „Jó napot Mazzola ur, na mi az, már kiszabadult?”

Nyarálótelepet épít

a Timisoara-temesvári munkakamara.

Ismeretes, hogy a Timisoara-temesvári munkakamara állandó nyarálótelep céljából tárgyalásokat folytatott egy erre alkalmas épület megvásárlására. A tárgyalások nem vezettek eredményre és a munkakamara azzal a gondolattal foglalkozik, hogy nyarálótelepet építtet, amely a célnak jobban megfelelne, mint valamely régi épület. Slatina-Temeszlatina község a célra ingyentelket ajánlott fel a munkakamarának

FŐ A SZEP CSOMAGOLAS.

A kínaiak udvariassága közmondásszerű, de mindent felülmúlt az alábbi levél, melyet egy kínai szerkesztő küldött egy fűzfapótlának, melyben közölte a versét küldte vissza. A levél így szólt:

A nap és hold tiszteletreméltó fivérének!

Alázatos szolgád lábaid elé borulva arra, kér, hogy kegyesen engedj meg, hogy tovább folytassa meddő életét. Tiszteletreméltó kéziratod a napot is elhomályosító fényességgel hatott reám. A legnagyobb élvezettel olvastam el. Őseim csontjaira mondom, sohasem olvastam hasonló szépet, micsoda pátoz, micsoda magas gondolkodási mód. Félve és remegve küldöm vissza kéziratodat. Ha közölném azt a kincset, melyet beküldtél szerény szolgádnak, a Császár egész biztosan követendő példának tenné meg azt és megtiltaná nekem, hogy bármit is közöljek, ami nem üti meg a te munkádnak mértékét. De én ismerem az irodalmat és az írókat, tudom, hogy tízezer év múlva sem akadhat olyan írásmű, mely vetekedne a tiédél és ezért hűséges és megbízható fegyveres szolgálommal küldöm vissza kéziratodat.

Ismételtén és tízezerszer kérem bocsánatodat. Fejem ott hever a porban lábaidnál és mardok szolgád szolgálja

Wang Chin szerkesztő.

Milyen változásokat idéz elő a németországi kisiparban az ipari pótanyagok előretörése

Rendkívül tanulságos és a Göring-féle négyéves terv részleteire alaposan rávilágító cikk jelent meg az „Angriff” egyik legutóbbi számában, amelyben Rolf Burmeister kifejti, hogy az új ipari pótanyagok előretörése milyen változásokat fog előidézni a német kézműiparban is.

Az újfajta nyersanyagokkal kötelessége megismerkedni minden német iparosnak, de ne gondolja senki — írja a cikkíró, — hogy a bel-

földön előállított pótanyagok felhasználása bármilyen kényszerrendszabály volna. Ime, egy példa. A fémfeldolgozó iparban a fémnyomó iparos eddig egész életében vörös és sárgarézzel dolgozott. Vörös- és sárgarézzel azonban ma már vagy egyáltalán nem kap, vagy csak igen korlátozott mennyiségben. Mi tehát a tenni-való? Át kell állítania magát az új német könnyűfémekre...

Olcsóbb és nagyrészen pótanyagok alkalmazására kell áttérnie minden iparágnak

Ez az „átállítás” számtalan más iparágra vonatkozik még. A cikk hosszú felsorolást közöl. Így a kosárfonók eddig pedding-gyékénnyel, manila-rostokkal dolgoztak. Ezután német fűzfa és sás, cellofán és gyaluforgács lesz az a nyersanyag, amelyre át kell hangolniuk üzemeiket. A sapkagyártók bőr, gyapot és gyapju helyett majd műgyapttal, műbőrrel, celluloiddal és kéregpapirossal fognak dolgozni. A női kalapszalmonok külföldi panama szalma helyett német sejtiszalmát használhatnak.

A cipész megszokta, hogy talpbőrből készítse a cipőtalpat, ezentul meg kell majd ismerkednie a bőrlisztből készült ragasztott cipőtalpanyagokkal. A szijgyártók és nyergesek is áttérnek a műbőrfeldolgozásra. Asztalosok külföldi butorfa és furnérlemez helyett meglegszenek a német tölgy-, dió- és cseresznyefával. A sítalpakat hickory-fa helyett bükkfából készítik majd, rézveret helyett persze könnyűfém-verettel. A tapéták ragasztására rozsliszt helyett cellulóze-enyvet kell használni.

Rengeteg takarékosági lehetőséget nyújt az építőipar

Tégla és vastartó helyébe a műkő és boltozatfalazás lép, a vasat könnyűfémekkel lehet pótolni. A kádárok a drága külföldi cink és ón helyett belföldi pótanyaggal dolgoznak majd. A tetőfedő réz- és vashádó helyett cserép- és palaboritást alkalmazhat, az esztergályos elefántcsont, szaru, csont és külföldi nememes keményfa helyett műgyantával feljavított belföldi fát használhat.

A vízvezeték-szerelő szakmában ólommal, rézzel és acéllal lehet és kell is takarékoskodni. Pót- és műanyagokat, aszbesztcementet, üveget s porcellánt alkalmazhatnak a drága fémek helyébe. Gázvezetékek fekete acélcsőből készülnek majd, nem pedig ónozott acélból. Veretek és szereléktagyak vörösréz és sárga-

réz helyett üvegből, különböző préselt műanyagból, celluloidból és könnyűfémekből állítandók elő.

Megváltozik a villanyszerelők nyersanyaga is. Az eddigi réz- és ólomkábelek helyébe vas- és aluminium lép. Kapcsolók, foglalatok, elektromos szereléktagyak ezentul nem drága fémekből, hanem műnyersanyagokból, préselt pótanyagokból állítandók elő. A kapcsolótáblákat eddig külföldi márványból és vashádóból csinálták, — ezentul palából, német műkőből és préselt kartonból kell készíteni.

Ugyanezek a szempontok vonatkoznak a szobafestő, mechanikus, kőszőrös, cserepes, iparosra meg kell, hogy ismerkedjék az új műüveges, fogtechnikai szakmákkal is. Minden és pótanyagokkal.

Sulyosan büntetik Magyarországon a tisztességtelen konkurenciát

Ha egy iparos olyan olcsón dolgozik, hogy ezáltal szaktársai életfentartását veszélyezteti, pénzbüntetést kap az új törvény szerint. — Az ilyen ügyekre külön miniszteri utasítás a sürgősséget is elrendelte.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az ipari közigazgatás egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló 1936. évi új magyar törvény hetedik részének 28-ik paragrafusa, a kézműiparban előforduló árrombolás leküzdését célozza. Ha valamely iparban a kézművesiparosok egy része az ipari készítmények árát, illetve a vállalt munkának díját az iparüzés tisztességét sértő, egészségtelen versennyel oly mélyre szorítja le, hogy emiatt az iparosság többi részének életfentartását veszélyezteti, vagyis árrombolást követ el, az ipartestület előjárósága panaszszal fordulhat az illetékes kereskedelmi és iparkamarához. A panasz fölött a kamara kebelé-

ből alakított háromtagú bizottság dönt, amelynek elnöke a kamara elnöke vagy helyettese, két tagját pedig a felek jelölik ki a kamara kisiparostagjai közül. Amennyiben ez a bizottság megállapítja, hogy a panaszolt ár, illetőleg munkadíj nem fedezi az önköltséget és nem felel meg a rendes és észszerű gazdálkodás feltételeinek, ebben az esetben az ipartestületnek azt a tagját, aki az iparüzés tisztességét sértő eljárásával az árrombolást elkövette, száz pengőig terjedhető pénzbírsággal sújthatja.

A törvény e rendelkezésének végrehajtását célozza az iparügyi miniszternek a Budapesti Közlöny vasárnapi számában megjelent 27.000/1937 Ip. M. számú rendelete, amely az árrombolás miatt előterjesztett panaszok fölött döntő bizottság szervezetét, eljárását és ügyrendjét szabályozza. A rendelet többek között tüzetesen rendelkezik a bizottság megalakítása s a panasz előkészítése iránt, meghatározza a panasz kellékeit és kimerítően szabályozza a bizottság előtti eljárás részleteit. A rendelkezéseken az az elv vonul végig, hogy az árrombolásra vonatkozó megokolt panaszok alapos megvizsgálás után gyorsan orvosoltassanak, másfelől, hogy az indokolatlan panaszok emelése lehetőleg megakadályoztassék.

UJ KELET

Románia egyetlen
zsidó napilapja

Kérjen mutatóvényszámot

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Filmsztárok csodapalotái

A napokban Angliába érkezett Hollywood leg híresebb építész, Russel F. Buntz, aki a hollywoodi filmsztárok csodálatos villáinak és palotáinak építésével tette híressé nevét. Russel F. Buntz a világ legboldogabb építész, mert az ő kezét gyönyörű mestersége gyakorlásánál igazán semmi sem köti. Annyi pénzt költhet, amennyit csak akar, mert ez nem járhat a dollármilliókat kereső filmsztárok előtt. Kijelentette, hogy a legszebb villa, amelyet életében épített, Jean Harlow beweri-hillsi otthona. Ő rendezte be a gyönyörű palotát és az egész épület a XVIII. század stílusában épült. Minden szoba falát faburkolat fedi, melyet enyhe elefántcsont színre festettek. Még a függönyök és szőnyegek is ugyanilyen színre vannak festve, mert ez felelt meg legjobban a szerencsétlen platinahajú filmsztár egyéniségének. Jean Harlow fürdőszobája még a hollywoodi híres fürdőszobák között is pártát ritkítja. Padlója onixból készült, a vízvezetési csövek pedig 22 karátos aranyból.

Francia butorok vannak a gyönyörű villában és Jean Harlow mennyezetes ágya előzőleg Franciaország egyik legősibb kastélyának büszkesége volt. A szerény platinaszőke filmsztár imádta otthonát és ez volt az oka annak, hogy a nyilvánosság előtt olyan ritkán jelent meg.

Russel F. Buntz elmondta még Londonban, hogy Hollywoodban még mindig Mary Pickford és Douglas Fairbanks világhírű otthona, a „Pick fair” vezet luxus tekintetben. Ennek az építése került a legközelebb, ami érthető is, mert ez már nem is villa, hanem valóságos palota. Egészen a legutóbbi időkig a filmsztárok mind spanyol stílusban építették házaikat, most azonban a XVIII. század második felének építészeti stílusa dominál: a filmvilág hírességei egytől-egyig a korai amerikai telepések angol stílusú lakóházait utánzatják.

ELSZÓLTA MAGAT

Az elszólásairól közismert kedves barátaink mondták:

— Az ilyen hólyagtól még le se engedem köpni magam...

RENDELETILEG ORVOSOLJAK A KISIPAROSOK ADÓSERELMEIT.

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium az ország összes pénzügyi hatóságaihoz rendeletet küldött és felhívja közössel figyelmét, hogy a kisiparosok adóztatásánál mindenkor figyelembe kell venni azoknak teherbíróképességét is, egyben vigyázni kell arra, hogy a kisiparosokat ne adózzák meg erejükön felül.

NEM BESZELT A LEVEGŐBE

— Az a gyanúm, hogy a feleségem kissé elhidegült tőlem.
— Miből gondoltod?
— Megszokott a segédemmel.

A MESTER

Irta: BABAY JÓZSEF.

Most kaptam a gyászírt, hogy Percz Márton, „első költő- és ébresztőmester” meghalt, odalenn Somogyban. Tegnapelőtt íródott a levél az anyám öregedő betűivel, tegnapelőtt halt meg Percz Márton, mára tehát már el is temették. Nem siratom az öreget, igen-igen kíváncsi voltam már húsz évvel ezelőtt is a földalatti deszkavilágba s örökön azt hangszólította, hogy élete első boldog perce a legutolsó lesz... Többé-kevésbé világgyűlölő volt, pár esztendő óta fehér bot helyettesítette megszegényült szemvilágát s bizony, ahogy mondják, csak tengett-lengett ebben az alját felülről viselő világban. A kisvárosi község-házán felajánlották neki az „aggópoldát” — de az öreg nem vonult be a Garibaldi-kertbe s hiába akartak rajta segíteni, el nem fogadott félfilérke edományt se. Miért? Mert Percz Márton volt a legbüszkébb ember, akit valaha ismertem.

Joggal.

Amióta törli az emberi láb a kenyér nehéz országútjait, sok-sok minden keresetforrást feltaláltak a népek. És annyifajta foglalkozást is, hogy ez az egész újság kevés lenne felsorolásukra. De olyan mesterséget, amit vaktságba boldogult Percz Márton agyalt napvilágra, olyat se anglus, se francis, se német ki nem talált még s amit meg kell írni, hogy nyoma ne vesszen a surranó idők végtelenjén — hosz-

Miniszteri rendelkezés írja elő Csehszlovákiában a céhemlékek megőrzésének fontosságát

Az ipartársulatoknak jogot biztosít a miniszter manifestációs gyűlések tartására és arra is, hogy tagjai egyenruhát viseljenek.

Nyilvánosan viselhetik a régi céhzászlót...

Prágából jelentik: Az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium a napokban átiratot intézett az országos és a járási hivatalokhoz, amelyben megállapítja, hogy nem helytálló az a nézet, amely szerint az ipartársulatoknak csak azt a tevékenységet kell folytatniuk, amelyet az ipari rendtartás taxatív felsorol. A kereskedelemügyi minisztérium hangsúlyozza, hogy az ipartársulatok ténykedésének elbírálásánál abból a szempontból kell kiindulni, hogy ez a ténykedés egyezik-e az ipartársulat törvény által előírt feladatkörével, amelynek rugalmassága lehetővé teszi a társulati feladatok növekedését anélkül, hogy a törvény megváltoztatás-

ra vagy kiegészítésére szorulna. Az átirat hangsúlyozza továbbá a régi céhemlékek gondos megőrzésének fontosságát és fölemlíti, hogy a társulat reprezentatív alkalmakkor nyilvánosan vitetheti a régi céhzászlót — ha van — s esetleg elhatározhatja, hogy egyenruhát vezet be a tagok számára a testületi fölépések alkalmára. Az ipartársulatok az információs, vagy manifestációs gyűlések költségeit saját anyagi eszközökből fedezhetik, természetesen az ilyen akciókra a fedezetet csak a kiadható vagyon képezheti, de semmi szín alatt sem a törzsvagyon, amelynek fenntartását a törvény előírja.

Miért áll lakatlanul Timisoara-Temesvár hatalmas tanoncotthona?

Huszonhatmillió lei költséggel építette fel a munkügyi minisztérium a temesvári tanoncotthont, amelynek létesítésénél nem takarékoskodtak semmivel. Az ország legszebb, legnagyobb és legmodernebb szociális intézménye az új palota, amelynek csak egy szépséghibája van.

Ez pedig a következő: egy év óta áll üresen, anélkül, hogy a tanoncok hasznát vennék. Egyesek azt hihetik, hogy talán nincs szükség az új tanoncotthonra. Aki csak egyszer meglátogatta a régi erzsébetvárosi tanoncotthont, azonnal tisztában van vele, hogy milyen sürgős szükség volna az új tanoncotthon megnyitására. A szerencsétlen tanoncok egy

része az erzsébetvárosi tanoncotthonban a csupasz földön hál, megfelelő ágy hiány és ellátásuk burgonyából, vagy káposztaléből áll.

Az új tanoncotthont, hír szerint, azért nem nyitották meg eddig, mert bizonyos „előzetes tanulmányokra van szükség.” Allitól az év októberében végre átadják rendeltetésének a pompás épületet.

Bárhogy is álljon a dolog az új tanoncotthonnál, a hatalmas, fehérre meszelt palota egy esztendő fennállása után még mindig lakatlanul áll és az üresen tátongó ablakok felé vágyakozó pillantást vetnek a szegény inasgyermek a Korda István.

Eljárás indult azok ellen a kartellek ellen, amelyek nem jelentették be eladási áraikat

Számos transilvániai kartell szerepel a fekete listán.

Az ipari és kereskedelmi minisztérium elvből elhatározta, hogy a kartell törvény alapján eljárást indít azok ellen a kartellek ellen, amelyek nem tartották be a törvénynek azt a rendelkezését, amely a termelési és eladási ár bejelentését teszi kötelezővé. Azok között a kartellek között, amelyek ellen eljárást indítottak, számos Ardeal-erdélyi és Cluj-kolozsvári vállalat is akadt. A többiek között eljárás indult a Sărmăre-szatmári téglagyárak kartellje, a Phönix-Rimma papirkartell, az Ardeal-er-

délyi fűrészgárak kartellje, a Târgumures-marosvásárhelyi téglagyárak kartellje, a Cluj-kolozsvári Molnár és Pinter, Familia, Irina, Traub, Sternberg és Izrael malomkartell, a Resita-Unio, Romloc, Vulcan vasipari kartell, a Cluj-kolozsvári borkereskedők szindikátusa, a Cluj-kolozsvári téglagyárak központi eladási irodája, az élesztőkartell, a Phönix-Rimma-Kronosz glazur és ólomoxid kartell, valamint a Phönix-Rimma ólomcsőkartell ellen is.

szu időn át gyakorolta vagy mondjuk így, tisztessen üzte.

Ő volt az első magyar költő- és ébresztőmester.

Miután a suszterság, asztaloság, esztergályoság, kőműves-tudomány, fércművészet, foltrákás, meszelés, harangozás, kötélgyártás, szíjgyártás, takácsnád, cserepeség, utkaparás, eelyemgubótenyésztés, pecérség, baktárság, boltoosság vagy éppen lakatosnád — valamennyit végigpróbálta az öreg — mitsem jövedelmzett tíz vaskos ujján keresztül, elhatározta, hogy költő- és helyesebben ébresztőmester lesz. Okosan kezdte. Mint mondogatta: yenki-módra. Kitudta például, hogy másnap hajnalban ki indul a Barcs felől kullogó vonattal Somogy-szob felé. A barcsi vonat reggel félhétigkor hörgődött be az atádi kisállomásra. Ha tehát mondjuk, Sáfán ur utazni akar, úgy legalább félháromkor, tehát kakaskukorálás előtt fel kell ébresztenie. A vekker nem biztos jószág. Megállhat s akkor vége. Percz Márton tehát előlejtett a Sáfán-házhoz és addig kopogtatott, amíg ki nem szólt a kövér Sáfán:

— Mi a nyavalya az odakinn? Ki ver a zsulugát?

— Én vagyok, Percz Márton, első költő- és ébresztőmester. Tessék elhőlni, egy órácska mulva az állomáson köll lenni! Aggyonisten.

Es megdöngötte még az ablakot vagy a zsulukat rogyogó füttykésével, de úgy, hogy az egész ház nép felébredt rá. Bizonyos, hogy akit egyszer fel-

költött Percz, az már el nem aludt, még ha hét róka bőrével takaródzott, akkor se.

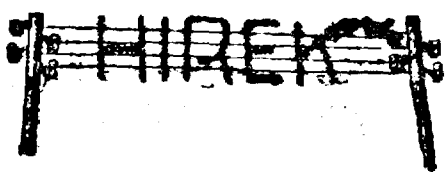
Igy aztán lassan híre terjedt az öreg furcsa mesterségének. Eleinte nevelték, de a konzervatívabb azivűek „alkalmazták” lassan. Őt-hat krajcárt kapott egy-egy ébresztésért, a süket Placsek esernyőstől tizet is és lassan eltengette életét a most már békében pihenő furcsa „iparos”.

Tudni kell, hogy Percz bácsi csodaszámra ment. Éjjel nem tudott aludni, csak nappal. Soha el nem kését s amikor a sokat mulatgató fiatal, új szolgabíró is alkalmazta napokénti, reggel hét órakor történő gyorsébresztésre Percz Márton, lehet, tán azon is törte a fejét, hogy segédet fogad...

Fogalom volt. Marci bácsi. Éveken át követelte, hogy vegyék fel az ipartestületbe. Józsa-formára fel is vették s még csak az hiányzott, hogy adófizető polgár legyen. De hát az utóbbit nem szorgalmazta az öreg.

Most aztán előszönt, elment, letette a mesterséget csendben. Kihalt vele az első költő- és ébresztő-dinasztia utolsó tagja. A multbalt béke egyik különös alakja, tiszujjas iparos, az élet leleményese, akinek, ha tehetném, sírmlékét is állítanék, mert megdöntötte ama híres Rabbi Akiba mondását, hogy — nincs új a nap alatt.

Aludják csak Marci bácsi, nem költő- többé senkit. És kegyedet se költögetik, míg csak meg nem fujják az arkangyalok az utolsó ítélet trombitáit.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félére 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félére 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction und Administration:

Arad, Caminul Industrişilor — Iparos Otthon. Strada Braşianu 18.

Allítólag módosítják a nemzeti munkavédelmi törvényt

A „Curentul” legutóbbi számának értesítése szerint az ipar és kereskedelmi miniszter továbbra is foglalkozik a nemzetvédelmi törvény módosításával. A módosítás főleg két irányú lesz:

1. A törvény betartását közigazgatási uton fogják ellenőrizni, tehát nem csupán a minisztérium szervei útján.

2. Különös intézkedések azon vállalatok ellen, amelyek kizárólag kisebbségi alkalmazottakat tartanak.

Az említett lap szerint az iparügyi miniszter a megfelelő adatgyűjtés alapján jutott arra a megállapításra, hogy a jelenlegi törvénynek ilyenirányú módosítása szükséges. A munkafelügyelőségek jelentése szerint a munkanélküliség mindenfelé megszűnt, azonban a vállalatok alkalmazotti összeállításai nem változtak. Pop Valér dr. miniszternek álláspontja az, hogy a munkavédelmi törvénynek nem az volt az egyetemes célja, hogy a munkanélkülieket kenyérhez juttassa, hanem az is, hogy általában a fizikai és szellemi munkások anyagi helyzetét javítsa, hogy ezáltal azok is részesedjenek az ország gazdaságában. A kisebbségi vállalatokkal szemben a miniszter kitart azon álláspontja mellett, hogy a kérdést ezekkel megegyezéssel uton nem lehet elintézni és különleges intézkedésekre van szükség. A Curentul szerint a miniszter által összeállított statisztikák azt mutatják, hogy Ardeal-Erdélyben 5 és félmilliárd ipar és kereskedelmi tőke mellett a román alkalmazottak arányszáma a husz százalékot meg nem haladja.

A tűzifa újabb drágulása várható

A kereskedelmi és iparügyi minisztériumban a múlt hét folyamán értekezlet volt, amelyen Berceanu államtitkár, a tűzifa-kereskedők képviselői, a kereskedelmi és iparkamara, valamint az államvasut megbízottai, az önálló erdőpénztár kiküldötte és a főváros vezetésének egyik tagja vettek részt. Az értekezleten a tűzifa árával kapcsolatos napirendi kérdéseket tárgyalták meg és az az álláspont alakult ki, hogy semmiféle újabb intézkedést nem alkalmaznak a tűzifa ármeghatározásának tárgyában. Leszögezték az értekezleten, hogy

a közönség helyesen tenné, ha gondoskodna a szükségleteinek fedezéséről, mert a faárak előreláthatólag tovább drágulnak.

A tűzifakivitel kilátásai kitünően alakulnak és általában az összes körülmények összejátszása arra vall, hogy további áremelkedésre van kilátás.

Az új román-magyar kereskedelmi egyezmény szerint Magyarország 25.000 vagon tűzifát vesz át évente Romániától és ebből 20.000 vagon vasuton, 5000 vagon pedig hajón szállítanak le. Az utóbbi mennyiséget főképpen Banat-bánsági és olteniai termelők szállítják. Magyarországra.

— A konjunktúra kutató intézet kimutatása szerint a faipari termelvények indexszámai a következők: tűzifa: 1916 augusztus 1-én 100 egység, 1935 december 30-án 2800, 1937 június 30-án 3200 és 1937 július 30-án 3600 egység. fenyőanyag: 1916 augusztus 1-én 100 egység, 1915 december 30-án 2400, 1937 június 30-án 2800 és 1937 július 30-án 3200 egység

Szigoru rendelet utasítja a CFR közlegeit az áruszállítási tarifa pontos alkalmazására

Igen érdekes rendelkezést bocsátott ki a CFR bucurestii vezérigazgatósága abból a célból, hogy a vasuti közlegek által tévesen, az előírt tarifánál magasabban megállapított szállítási díjak ügyében indított perek költségei címen ne érjék további súlyos veszteségek az államvasutat. A rendelet kibocsátására azért volt szükség, mert a multban valamennyi nagyobb teherpályaudvarunkon napirenden volt, hogy az egyes vasuti közlegek magasabb tarifával számolták el a szállításra kerülő árut. Ilyen esetekben természetesen a szállító fél kivétel nélkül mindig perelt, hogyha a különbözeti-összeg megértte a perrel járó fáradságot.

A valamennyi érdekelt vasuti közleg és hivatal számára megküldött körrendelet előírja,

hogy a jövőben a legnagyobb figyelemmel és gondossággal kezeljék az illetékes vasuti közlegek a teheráru fuvardíjainak kiszámítását. Amennyiben ebben a tekintetben hiba történne és az emiatt megindult kártérítési per folyamán az államvasutat perköltség címen károsodás érné, a károsodás összegével teljes egészében a hibás tarifakiszámítást végző tisztviselőt terhelik meg. Előírja a rendelet azt is, hogy amennyiben az ilyen peres eljárás folyamán kiderül, hogy a tarifa kiszámításánál a vasuti közleg helyesen járt el, de az államvasut érdekének a bíróság előtti rossz képviselése miatt mégis az államvasutat marasztalják el, az államvasut jogi osztályának tisztviselőit terhelik meg a perköltséggel.

Fővárosi lap támadása Chirculescu, a társadalombiztosító igazgatósági elnöke ellen

A „Curentul” legutóbbi számában érdekes cikkben támadja Chirculescu volt minisztert, a munkáspénztár központi igazgatóválasztmányának elnökét. A cikk többek között a következőket tartalmazza: Lehet, hogy Chirculescu ur mosolyog rajtunk. Kedélyes ember és nagyon adakozó az egész világgal szemben. A szenvedőknek a halált adományozza, de rokonaival szemben sokkal nagylelkűbb.

A Casa Centrala vagyonából úgy adakozik, mint egy nábob.

Hogy mindenki megértse minket, elmondunk egy történetet. Ez a történet szomorú a Casa Cercuala betegeknek, szomorú azoknak, akik a járulékokat fizetik, de kedélyes és tetszetős a Chirculescu-családnak, amely ha még számosabb volna, még a Casa Centrala pompás épületében sem férne el. Ime: a Casa Centrala elnökének két leánya van és ... egy veje. Leányai közül az egyik elvált. Másik leányának férje egy vegyész-mérnök. Vegyi uton nem lehetett elintézni nevét: Cerbannak hívják. Cerban urnak csak 8.000 lei fizetése van a Casa Centralánál, ami elég kevés ahhoz képest, hogy van még egy költségvetési állása is.

Cerban ur azonban azt sem tudja, hogy hol van az a hivatal, amely őt fizeti.

Igy tart ez négy esztendeje. Négy év alatt Cerban ur 384.000 lei-t vett fel a munkáspénztártól. A pénztárt ugyanis tudja hol van. Az mondják, hogy azért jól érzi magát, mert ...

Mert Cerbanné — azt hisszük Emiliának hívják — hat év óta ugyancsak fizetést vesz fel a munkáspénztártól, keveset, csak havi 6.500 leit. Kényszerből, vagy önként, de felvette a pénzt. Fejő számítását csinálva 468.000 leit vett fel hat év alatt Cerbanné asszony, aki nyilván áldozata annak, hogy Chirculescu leánya. Ő és férje tehát eddig 852.000 leit kaptak fizetésképpen.

De Chirculescunak még van egy leánya, az, aki Manolescuné volt. Valamit érte is kellett tennie.

Chirculescu ur szólott és senki ellent nem mondott: hatezer lei havi fizetést a nagyobbik leányának. De, hogy én nem tudom, hogy hol van az az iroda, ahol dolgozik úgy nem tudja ő sem. Csak azt tudja, hogy hol van a pénztár és hogy mikor van elseje ... Senkisem tudja, hogy hol dolgozik és mit végez Cerban, Cerban Emilia és Manolescuné.

Mondottuk már, hogy Chirculescu ur he-

UDVARIASSAG.

Macerát megfogta az uccán egyik ismerőse.

— Jó, hogy találkoztunk.

— Ugyan, miért? — érdeklődött Macera.

— Két százast szeretnék kölcsön kérni.

— Sürgős?

— Nagyon.

— Akkor, szervusz, nem akarlak tartóztatni.

lyes ember és főleg adakozó természetű. Adakozó természetét elsősorban családjával szemben mutatja ki. Joggal hívjuk fel, hogy

adja vissza intézetének azt, amit családtagja között kiosztogatott.

Ez a nehéz meserségben gyötrődő iparosok és az irodákban izzadó tisztviselőknek a pénze. Chirculescu urnak meg kell mindezt érteni. És a megértés első bizonyítéka, ha visszaadja mindazt, amit családja kapott, amely szerencsére csak két leányból és egy vőből áll. Azt az összeget, amelyről fentebb beszéltünk: 1.284.000 leit.

Az IS VALAMI

Pinty és Ponty találkozik az uccán — és Pinty mondja:

— Milyen jó szinben vagy.

— Na igen, feleli Ponty — a nyaralás ...

— Jól nyaraltál?

— Nem én, a feleségem.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunitate cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportjai Igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban: Elemer Somlay Elemér 917 számig esedékes a fizetés.

In Grupa II. Csoportban változatlanul a 996-os számig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupei de Ajutor de Inmormantare a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiunile lor, să achite restanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedati:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megzőnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A. Csoportban: 1000 Iosif Schmidt József, 1001 s. I. Antoniu Szász Antalné.

In Grupa B) Csoportban: 986. Gheorghe Ciurdar György.

Tipografia „HIRLAP” Arad